

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI: MOHÁCSY LAJOS SZÁZADOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal
BUDAPEST, I. KER.,
BÖSZÖRMÉNYI-ÚT 21

Megjelenik
minden hó
1-én és 15-én

Előfizetési ára:
Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Telefon:
1-501-90

Postatakarékpénztári
csckszámla:
25.342

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

A milanói beszéd.

Mikor a rádió Mussolini milanói beszédének magyar vonatkozású részét szerteszugározta, hirtelenében nem hittünk a fülünknek. Hiszen igaz: az olaszok már régóta barátságukba fogadták a trianoni béke revízióját s a két nemzet közötti barátság a kultúrkapcsolatok, majd az ismeretes római jegyzőkönyvek révén mind szorosabbra fűződött, mégis meglepő erővel és nyíltsággal hatottak azok a szavak, amelyeket Mussolini a magyar ügy mellett félreérthetetlenül elmondott. Mi magunk sem tudtuk volna ezeket a mondatokat erőteljesebben megfogalmazni és belekiáltani a világ lelkiismeretébe: Magyarország a világháború nagy áldozata, igazságot kell neki adni, mert négymillió magyar nem élhet idegen határok között. Nagy utat tettünk idáig.

Emlékezzünk a trianoni békekötést követő évek sötét reménytelenségére és elesettségére. Nem volt egyetlen barátunk és csupasz határainkat csak a pusztta életünkkel védhattuk volna a váratlan diadal mámorától ittas szomszédaink megrohanása ellen. Ellenségeink pokoli propagandája gát nélkül dolgozott az egész világon ellenünk és a négy sebből vérző csonka magyar nemzet a világháború bűnbakjaként hureolták pel-lengérre. Magunkra maradtunk.

Később azután egy-egy jobbszemű külföldi politikus előtt derengeni kezdett az igazunk. Bújtuk a külföldi lapokat s ha csak mondatnyi kis megértést találtunk ügyünk mellett, díszes betűkkel közölték az újságok és szívtuk magunkba a tárgyilagosságra törekvő külföldi szavakat, mint az ígét. Majd amikor Rothermere lord kimondotta, hogy igazságot kell adni Magyarországnak, az öröm és ujjongás láza önfőtte el az országot. De azután kezdtük megszokni, hogy itt is, ott is a magyar revíziót emlegetik. Valami félig reménykedő, félig csüggedő lelkiállapotha estünk s amikor könyvek, tanulmányok, felelős politikai megszólalások egyre-másra kezdték külföldön a trianoni helyzetet kutatni, mi már mindezt természetesnek, magától értetődőnek, szinte csak mindennapi eseménynek néztük és napirendre tértünk fölöttük azzal, hogy szép, szép, de mikor vonulunk már be Kassára? S így vagyunk most valahogy Mussolini milanói megnyilatkozásával is. Az olasz

nagyhatalom vezére a földkerekség minden táján feszülten várt világpolitikai megnyilatkozás keretében, hivatalosan és ünnepélyesen kötötte le magát a magyar revízió mellett s ha tárgyilagosan szűrjük le a hatást, azt kell mégis mondanunk, hogy szomszédainknál talán magasabbra csapnak az ijedség hullámai, mint nálunk a lelkesedés és öröm lángjai.

Úgy vagyunk mi a revízióval, mint az éhes ember a kenyérrel. Igérik, az éhes gyomornak azonban kenyér kell. Azonnal. Mi a revíziót nem is holnap, hanem már ma akarjuk látni, mert túlságosan az egyéni sorsunk, érzésünk és türelmetlenségünk szemüvegén át nézzük. Túlságosan sokat szenvedtünk s talán főleg ezért még mindig nem elég világos bennünk az a felismerés, hogy nemzetek életében egy évtized annyi, mint az egyén életében a perc. Ezért van az, hogy márol-holnapra akarjuk az eredményt s valami ködös, szorongó némaság fojtogat bennünket, ha a revízió csak a holnapután reménységében csillan meg. Sietünk a vágyainkkal s ez a türelmetlenség észrevétlenül koptatja bennünk a szívósságot és hitet, ami pedig a nemzetek sorsát évtizedekre előkészítgeti s ami a népek életét századokon és évezredekken át egyedül tarthatja fenn. Gondoljunk arra, hogy a csehek és románok micsoda szívóssággal készítgették az utat a maguk messze-távoli céljai felé. Milyen aprólékos propagandával, mennyi türelemmel fontak körül bennünket. Értékelni és hasznosítani tudtak minden szót és minden másodpercet. Észrevétlenül gyűjtögették az erőt, hogy adott pillanathan ráncsapjanak. Tudtak várni.

Ez az, amit nekünk is tenni kell. Meg kell tanulnunk ezt a kettőt: semmit nem felejteni és mindent kívánni. Meg kell tanulnunk, hogy célunk felé csak lépésről-lépésre haladhatunk s ha egy-egy olyan állomásra érkeztünk, amilyen most a milanói beszéd, ne a holnapi kolozsvári bevonulást keressük benne, hanem azt a fel nem becsülhető erőt és támaszt, ami ügyünket előbbreviszi.

És meg kell említenünk a milanói beszéddel kapcsolatban, hogy sokan még mindig az Isonzo emlékein át nézik az olaszokat. Ez hiba, mert más volt az akkori Olaszország és más a mai, meg a mi helyzetünk is más volt akkor és más ma. A világháború hősi sírjait a kölesönös kegyelet takarója borítja s most már a két nemzet sorskérdéseiben megvannak a találkozó pontok. Mussolini szavaiban egy félelmetesen feltörő nagyhatalom akaratát és barátságát kell értékelnünk. És ez a barátság sorsdöntőnek ígérkezik számunkra.

A tanulásról.

írta: TOLDI ÁRPÁD százados.

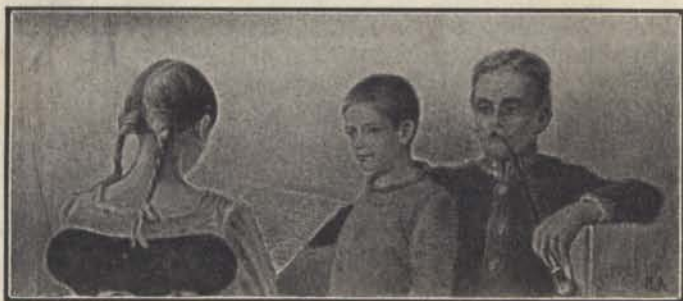
Nem arról akarok beszélni, hogy miért kell tanulni mindenkinek a mai kor színvonalán álló társadalomban és arról sem, hogy tanulás nélkül szó sem lehet tudásról, műveltségről, emberi haladásról: erre felesleges lenne szót vesztegetni; ezt érzi, belátja és tudja mindenki. Az ember születhetik több-kevesebb tehetséggel, egyiknek lehet fogékonyabb az esze, mint a másiknak, a tudás azonban születéssel nem öröklődik: ezt mindenkinek magának kell megszereznie. A megszerzés egyetlen módja pedig a tanulás: meg kell tanulni azt, amit tudni akarok, legyenek azok a legegyszerűbb és legáltalánosabb emberi tudnivalók épügy, mint az emberi elme káprázatos tudományai.

A tanulás nehéz feladat; az észnek megterhelő, súlyos munkája. Minden munka könnyebben végezhető el és eredményesebb, ha azt valamelyes, tapasztalatok alapján leszűrt és megállapított, célszerű rendszerességgel teljesítjük. Ez áll a tanulásra is. Könnyebben, tehát hamarabb is tanulhatunk meg valamit, ha tudjuk, hogyan kell tanulni. — Erről szeretnék egyet-mást mondani s egyúttal segítségére is lenni sokat tanuló csendőr-bajtársaimnak.

„A jó pap holtig tanul“ mondja a régi közmondás és ezt mondjuk mindenkire, akitől elvárjuk, hogy lépést tartson a változó, haladó idővel; akitől

elvárjuk, hogy hivatásának „jó papja“ legyen. Rengeteg hivatást sorolhatnék fel, amellyel velejár a szakadatlan sok tanulás, de kevés olyat, amelynek ez fontosabb velejárója lenne, mint a csendőri hivatásnak. Ha kell tanulnia valakinek, hát a csendőrnek igazán kell; derekasan és szakadatlanul kell!

Bár az örsön is hozzátartozik a tanulás a mindennapi rendes foglalkozáshoz, súlypontja mégis az iskolákra esik: itt történik a tudás megalapozása, amire az örsök és egyesek továbbépíthetnek. A csendőrisiskolák, a tanfolyamok állandóan működésben vannak, telve a sok tudomány-szomjas hallgatóval. Egymásután váltják egymást a tekintélyes csoportok: egyik viszi ki az életbe, amit tanult, a másik jön érte. A tanulóval szemben támasztott követelmények természetszerűleg legnagyobbak az iskolában: itt ez az egyetlen, legfontosabb munka, tehát az ember minden képességét és tetterejét kizáróan a tanulás veszi igénybe, ez foglalja le a tanfolyam teljes idejét. Mi csendőrök, nem kedvtelésből s nem saját költségünkön vagyunk az iskolában, mint ahogy a szülők gyermekeiket iskoláztatják, nem: mi kötelességet teljesítünk, midőn valamely iskola hallgatói vagyunk. Nekünk ekkor ez a szolgálatunk. Nekünk becsülettel, lelkiismeretesen, tőlünk kitelő legjobbjukkal igyekezzünk épügy tanulunk kell az iskolában, mint ahogy a csendőrségi szolgálat tennivalóit híven végezzük, ha őrhelyünkön állunk. A tanfolyamok költsége és a közbiztonsági szolgálattól elvont hallgatók fizetése az államnak tetemes kiadást és

Pillanatfelvételek.

írta: DIENES ANDOR, g. főhadnagy.

III.

Fürdőügyeletes.

Valakit vártam a piros padon.

Elöttem a tó. Mozdulatlan. Szélesend van, az öböl síma és komoly. Beledobok egy kavicsot: kloty-tan, elmerül és kis hullámgyűrűk rengnek át a vízben, mintha nevetés futna át egy arcon. Egy pillanatra csak és újra elsímul. Valami szelíd erő van ebben, mint egy férfi mosolyában. Így játszik a tó, mert a tó a csend, a tisztaság és a nagy nyar. A tó a béke.

Az ember csak ül így a parton, parkban, piros padon, napsütésben, a nagy vizet, amit lakájképű és rossz költők fenségesnek címeznek, kavicsal dobálja, mint a pajtását; az ember nézi a fehér homokon az árnyékok éles szélét, a fényfoltok játékát, megnézi negyedszer az óráját, mert tíz perce vár valakit a forró padon, harminckétfokos melegben, júliusban, délelőtt feltizenegykor.

A sétányon fürdővendégek. Három osztrák férfi, hangosak, szökek, csupasz térdel, tiroli nadrágban, mint az óriásgyerekek. Az egyik színszűrőt csatol a fényképezőmasinájára, megcélozza a Kolostorhegy felett a puha felhőket, kattant és továbbmegy. Ez sikerült. Most viszi a sárga bőrtokban a bárányszőkeket és a végtelenséget. Jó neki... Jön a fekete hölgy, csontszínű strandruhában, világoskék japán napernyővel. Könyv van a hóna alatt. Az is világoskék. A narancssárga napernyőjéhez narancssárga könyvet visel. Olvasni még nem láttam. De stílusos... A vitorlasklub előtt két úr ül, aranygombos sötét kabátban, lakkellenzős fehér sapkájukon arany horgony. Egy idősebb szikár és egy fiatal köpcös. Mint a nikaraguai flottaparancsnok és szárnysegédje. Klubtagok, borongva nézik a vizet. Szélcsend van...

A fák alatt jön felém a fürdőügyeletes, halkan jön a homokon, karddal, kalapban, pisztolytáskával. A víz felé fordul, kicsit feltolja a homlokán a kalapot, zsebkendőt húz elő és végigtörli az arcát. Meleg van, lehet harminc fok árnyékban. Elmegy a piros pad mellett, nem néz rám, nem vagyok egyenruhában. Fürdővendég vagyok, nem ismer. Nem viselkedem gyanúsán, valószínűleg nem hasonlítok egyik átutazó zsebtolvaj személyleírásához sem, különös ismertetőjelem egyáltalában nincs: nem érdekleni. Én vagyok a polgár, a békés és a törvénytisztelő, ő a rend és a törvény. Személytelenek vagyunk. Én sem ismerem: magas, fiatal férfi. Barna. Csendőr a fürdőkülönítményről. Utánanézek.

Tíz lépésnyire tőlem megáll. Hátrakulesolja a kezét és a porba néz. Egy motorbicikli zökken mögötte. Megfordul.

— Kérem, — mondja, — itt nem lehet leállni.

olyan befektetést jelent, amely — eszmei módon — csak akkor térül meg, ha az országos közbiztonság a tanfolyamot végzett csendőrök jobb munkája révén javul és fejlődik. Az iskolákban — különösen a magasabb tanfolyamokon — lévő minden csendőrnek tudnia kell ezt és erre kell törekednie: merthaz csak ott tart tudásban az iskola után, ahol azelőtt volt, vagy ha rövidesen elszáll fejéből, amit magával hozott, kárbavesztett a sok idő, fáradság és költség, amit az iskola reápezarolt.

A tanulás sikerének sok előfeltétele van, de legelsőnek kell tekintenünk az érdeklődés- és tanulni-akarással párosult szorgalmat. Ebben nálunk általában nincsen, de nem is lehet hiány. Természetes következménye kell, hogy legyen ez, az előbb mondottaknak: mi a meglett férfi öntudatos komolyságával és a jó katona fegyelmezettségével tudjuk, miként kell kötelességeinket teljesíteni. Ha a parancs tanulásra szól, éppoly odaadással kell ezt is végeznünk, mint minden egyéb szolgálati megfigyást. Ha az akarat és szorgalom meg van bennünk, már hatalmas lépéssel jutunk közelebb a célhoz. Mivel rendszeres oktatás elsősorban és főként iskolánkban folyik, lássuk, miként tanuljanak célszerűen a szorgalmas hallgatók.

A tanulás egyetlen célja új ismeretek megszerzése, tudásunk tartós, állandó jellegű gyarapítása: tehát a tanuláshoz a megtanuláshoz kell vezetnie. A tanulás maga csak a munka, az eredmény a megtanulás. Hányszor halljuk mentséggként a felelni

nem tudó hallgatótól, hogy „ő tanult”. ez igaz is lehet igen sok esetben, de nem tanulhatott helyesen és eleget, ha nem vált sajátjává, amivel foglalkozott. A tanulás ott kezdődik, midőn először hallom az új anyagot és csak akkor fejeződhetik be, ha már megbízhatóan megrögződött tudatomban mindaz, amit meg kellett tanulnom; amikor már úgy rendelkezem vele, mint saját önálló gondolataimmal; azt kell éreznem, hogy az új ismeret, a sok új fogalom már nem idegen előttem, hanem teljesen az enyém s akár mást is megtaníthatnék már ugyanarra. Ha valamit így tudok, akkor nyugodtan mondhatom, hogy ezt megtanultam. Ha a tanulás ezt a célját el nem érte, kárbavesztett fáradság és elveszett idő volt, amit reá fordítottam.

A tanulás folyamatát a tanórákon tartott oktatói előadás és magyarázat indítja meg; a jó oktató elkövet mindent, hogy hallgatóinak érdeklődését felkeltve úgy tárja eléjük az új ismereteket, hogy azokat valamennyien felfogják, megértsék. Bár az előadási órákon az oktató tevékenységén van a hangsúly, mégsem mondhatjuk, hogy a tanítás az előadó egyoldalú tevékenysége. Ha ez így volna, nem lenne helyes és célját tévesztené a tanár munkája. Sikeresnek, tehát jónak csak akkor tekinthetjük az előadást, ha abba a hallgatók bekapcsolódtak és a hallottakat legalább annyira felfogták, hogy az óra végén tudják, miről volt szó s legalább főbb vonásokban frissen él emlékezetükben a megbeszélte tárgykör. E nélkül a további tanulás is lehetetlen

— Miért?...

Ez a motorosok örök kérdése. Feleletet különben nem szoktak rá várni és nem is ezért kérdezik. Csak úgy.

Szétesapja a karját. Kétségbe van esve.

— Most hova toljam ezt a kereket?...

— Tessék a szálló elé.

— A szálló elé?... Fel a dombra?...

— Igen.

Csak ennyi: igen. Még csak nem is erőlyesen. De a döntés súlya fekszik a szón. A motoros már tolja a gépet. Szuszog. Csak a dombtetőn áll meg, visszanez és fúj egyet:

— Phhü...

Mérge. Valószínűleg cikket fog írni valamelyik újság panaszrovatába. Az idegenforgalmunk érdekében.

Jön a pesti úr. Ugyanis egészen világosan rá van írva, hogy pesti, habár olyan kalapot visel, mint egy arlbergi zergevadász. Szép kalap: halványzöld, sötétzöld szalaggal, havasi gyopárral, hátul színes madártollakkal, nem is tudom, milyen madár tollaival. Azt hiszem, ő se tudja. Jön, egyenesen a csendőrnek:

— Bocsánat, őrmester úr, nem tudja véletlenül, mikor megy a földvári hajó?...

A fürdőügyeletes törzsőrmester, de a pesti ember számára őrmesterségnél kezdődik és végződik a csendőr. Véletlenül tudja, hogy mikor megy a földvári hajó és meg is mondja:

— Öt perce elment...

— Lehetetlen.

Nem hiszi. A csendőr a vízre int:

— Ott megy...

Valahol a tó közepe felé füst fekszik. A hajót már nem látni. A zergeember összehúzza a szemét:

— Az?... Az megy?...

Leszögezi:

— Az jön.

Elszáguld a hajóállomás felé. Nem köszön. A halhatatlan lekéselt utasnak ahhoz a makacs típusához tartozik, aki a váróterem ajtóban félrelöki a portást és csak akkor hiszi el, hogy lemaradt, ha legalább ötven métert trappolt a mozdonyfüst után. A fürdőügyeletes összeráncolni készül a szemöldökét, de már ott áll előtte egy kövér úriember. A csendőr nézi. Az hadar. Nem érti.

Ez nehéz fiú. Külföldi. Autószemüveges.

A kövér szájából úgy pattognak az idegen szavak, mint a géppuskaropogás, aztán halk fuvalásba olvad. Angol. Jelekkel beszél: gyors köröket rajzol a levegőbe és mozgatja a kezét, mintha harmonikázna. A csendőrre néz. Nem érti. Aztán a piros padra néz, ahol ülök. Én viszont a tóra. Békés polgár vagyok. Nem tudok angolul, kérem.

Tíz lépésnyire a némajáték:

A csendőr egy füzetet mutat az idegennek. Az megvonja a vállát. Egy másik füzet. Utánanyúl. Ez az. Lapoz. Angolnyelvű beszélgetési mondatgyűjtemény. Odabök egy kérdésre. A csendőr áthajol a vállán, megnézi a kérdés sorszámát és megkeresi a fordítást. Két lépést hátrál és a park végére mutat. Ott áll egy sárga benzinkút.

Ezt kereste az angol. Most aztán mosolyog. Rózsás, puha arca csupa gödröcske, mint egy aszszonyé. A benzinkút előállott... Kotor a bő golfnadrágja zsebében és valamit nyújt a csendőr felé. A két ujja között fogja. Pénz.

Ötven fillér.

volna. Ezt pusztán és egyedül az előadás elhangzott szavai nem biztosíthatják; ehhez elengedhetetlenül hozzá kell, hogy járuljon a hallgatók munkája is ami nem más, mint a figyelem. Azt mondtam: munka. Igen, a figyelem az agyidegrendszernek és egyúttal az emberi szervezetnek egyik legfárasztóbb, legnehezebb munkája. A lélektan azt mondja, hogy a figyelem az a lelki tevékenység, amely az egyes jelenségeket tudatunk középpontjába hozza: vagyis egyrészt a figyelem révén szerzünk tudomást azokról a jelenségekről, amelyeket tudatosan fel akarunk fogni, másrészt a figyelem teszi lehetővé, hogy arra gondoljunk és gondolatban azzal foglalkozzunk, amivel éppen akarunk. A figyelem — amint látjuk — alá van vetve akaratunknak. A tudatos, az akaratlagos figyelem az, ami arra képesít, hogy ismereteinket gyarapíthassuk, valamint megtanulhassunk és ugyanaz képesít bennünket arra is, hogy bármely tárgykőről, amelyről ismereteink vannak, észszerű összefüggéssel gondolkozhassunk és beszélhessünk. Talán legjobban akkor látjuk, mit jelent a figyelem, ha nincs jelen, ha hiányzik valakinél. Nézzük csak, miként jelentkezik a figyelem hiánya egy szórakozott, figyelmetlen embernél: elolvas valamit hangosan és közvetlenül utána halvány sejtelve sínesen, hogy mit olvasott; kap egy egyszerű parancsot s nem képes azt ismételni; végig ül egy iskolai előadást s az óra végén az egészről egy szóra sem emlékszik. Szögezzük le tehát, hogy a tanulás előfeltétele a figyelem, amit akaratlagosan az előadás tárgyára kell

összpontosítanunk, hogy a hallottak mindjárt már az első hallásnál, a megértést igen megkönnyítő magyarázatnál megrögződjenek tudatunkban. Nem nélkülözhető természetesen a figyelemnél egy bizonyos egyéni lelki adottság sem, amit hajlamnak nevezzünk: ez a tárgykör iránti érdeklődésben nyilvánul meg. A hajlam rendkívül megnyilvánulása valamely ismeretkörrel szemben a különleges tehetség; erre azonban nincsen feltétlenül szükség, mert azokat az ismereteket, amelyek a csendőrnek kellenek, jó átlagos képességgel is tökéletesen meg lehet szerezni; sőt a sokoldalúan megnyilvánuló átlagos, de élénk érdeklődés még jobban megfelel a mi követelményeinknek.

A figyelem eredményességét a visszaemlékezés mértéke és az emlékezés időhatára szabja meg; vagyis hogy valaki mily eredménnyel tudott megfigyelni valamit, azt csak abból láthatjuk, hogy ugyanazt milyen mértékben tudja visszaadni, tehát abból mennyire emlékszik vissza és mennyi ideig tart ez az emlékezés. Ez tulajdonképpen már nem más, mint az, amit a tanulással el akarunk érni. Ha tehát valakinek emlékezőtehetsége olyan jó, hogy egyszeri figyelmes hallás, olvasás vagy látás után mindenre pontosan emlékszik, annak rendkívül könnyen megy a tanulás, mert hiszen az egyszeri hallással már meg is tanulta a hallottakat. Ilyen ember azonban ritka kivétel. A többieknek sokszori elismételgetéssel, fáradságosan kell tanulniok, hogy új ismereteknek birtokosaivá váljanak. Általában az

Valami vékony kis nevetés mozdul meg a fürdőügyeletes szájaskán, nem gúnyos, inkább szelíd, bujkál a nyírott bajusza alatt. A fehérkesztyűs kéz ugyanazt a könnyed, tiltó mozdulatot írja le, amit például egy Hyde Park-i angol rendőr tenne egy idegen aprópénze előtt: bocsánat, nálunk ez nem szokás, ez Európa...

A rózsaszínű angol kalapot emel, elmegy. A kocsijához. A fürdőügyeletes letér a sétányról, a Pavillonnál eltűnik. Más nem történt. Megnézem az órát: kilenc perc volt az egész.

Ülök a piros padon egyedül. Csend van. A tó áll mozdulatlanul és puha felhők mennek a Kolostor-hegy felett.

IV.

Rádiós.

Fülén a fejhallgató. Figyel.

A fejét felemeli, messzire néz. Egy lépésnyire ül tőlem s ő hall valamit, amit én nem hallok. Ez több, mint távolság.

A szoba egyik sarka a megszokott laktanyakép: barna fegyverállvány, puska, kalapborító, összeszrijazott köpeny, névtábla, rajta a rádiós neve, zöld ágy, kispárna. Álló ruhafogas, egy „közönséges” szék. Az örök leltár. Így állt itt minden a helyén, mielőtt a rádió és a rádiós született. A rádiós huszonnyolc éves... A másik sarokban áll az asztal: huzalok, tekercsek, középen a szürke gép: rövidhullámú vevő. Egy akkumulátor sötét üveglapja csillog. A falon egy szerelési rajz és egy diagramm fénymásolata, egy kapcsolókar és egy töltő között fehér kartonon kék gúlák és piros karikák: rádióhálózati térkép... Új világ ez. Új sarok a régi rendben.

A fülemre kapcsolom az egyik fejhallgatót. Szaggatott zümmögés:

... tá - tá - tá - ti... Tá - tá - ti...

Távírószolgálat. A rádiós ceruzája már fut a papíron, neki ez a vibráló zúgás: beszéd. Másnak érthetlenebb, mintha lapp nyelvű előadást hallgatna a rénszarvastenyésztés irányvonalairól. A morze külön nyelv, egy század hangja. Távírássok azt állítják, hogy az egyéniséget úgy adja vissza, mint a beszéd: van nagyképű kopogás, van megfontolt, kapkodó, határozott, van ideges, töprengő, van hadaró és van dadogó. Csak tájszólás nincs. A bretagnei „patois” éppen úgy elvész a tekercsek és kapcsolók között, mint a palócok mély magánhangzói. Gépnyelv.

A rádiós ír a villanyfényben. Ez új arc. A haja és a szeme világos, egészen nyugatias profil. A keze fehér, erős és ápolt, középső ujján síma peccsétgyűrű. Az írása lendülő, gyors, a betűi olyanok, mint a mértani testek, cikornyátlanok és díszítés nélküliek. Minden mozdulata leegyszerűsített. Technikus. Vagy még több: specialista.

A kagyló membránján az utolsó jelek pattognak át. Még egy betűcsoport zakatol, valami összefüggéstelen szó:

— . — / — — / . — — — / .. — . /

A rádiósra nézek:

— Mi volt ez a négy betű? ... K. M. J. É. ... Rejtjel?

Leteszi a ceruzát:

— Nem. Rövidítés. „Köszönöm, jó éjszakát!” A távíráss köszön így a központban, ha vége az utolsó leadásnak. Reggel így: J. R. „Jó reggelt!”

Légköri udvariasság. Felesleges betűk nincsenek. Mint egy tisztelgés.

emlékezés annál hívebb, mennél pontosabb volt az eredeti megfigyelés, minél gyakoribb az ismétlés, minél nagyobb az érdeklődés és mennél fontosabb érdekünk kívánja, hogy valamit megjegyezzünk. (A könnyebb megértés végett lássunk erre példákat: ha valakit jól szemügyre vettem, máskor is megismerem; ha valamit sokszor hallottam, azt jól fogom tudni; ha végignézek egy kiállítást, csak arra fogok jól visszaemlékezni, ami iránt behatóbban érdeklődtem; ha valami rendkívül felkeltette az érdeklődésem, ha nagyon megtetszett, nem fogom elfelejteni; a veszélyeket rögtön felfogjuk és sosem felejtjük el, mert létünk függ tőlük).

Térjünk vissza most az iskolai előadáshoz, amellyel a tanulás folyamata megindul és lássuk, miként tartsuk ébren az előadás egész ideje alatt a megértéshez és emlékezéshez nélkülözhetetlen figyelmünket, s mennyiben tudjuk érvényrejuttatni, amit az imént az emlékezésről mondtunk.

1. Legelső, hogy frissen, szellemileg kipihenten, tehát fogékonyan üljünk be a tanterembe. Álmos, kimerült ember nem tud figyelni, hiányzik belőle az élénk érdeklődés; a testi és szellemi fáradtság lenyűgözően uralkodik rajta, idegrendszerét eltompítja. Az iskolák napirendjét ennek figyelembevételével állítják össze: tehát a pihenésre szánt időt erre is kell felhasználni; megrövidítése csak káros lehet az eredményre. A szervezettel egészséges és friss ember közérzése, hangulata jó; a jókedv mellett pedig minden szellemi munka eredményesebb.

Leakasztja a kagylót a fejről. A jobbfülétől a balfüléig egy sáv huzódik végig a haján: a fejhallgató acélszalagjának a nyoma. Megmarad. Tartóshullám.

A zöld ágyra mutatok:

— Itt alszik?

— Itt, a gép mellett. Éjfél leadásokhoz mindig beállítom a vekkert.

— Sohasem késte le a leadást?

Megrázza a fejét:

— Nem. Ez szolgálat... Ellenőrizni is szoktak.

— Rádió keresztl?

— Igen, rádió, a központ.

— És a szolgálata?...

— Az elég. Elfoglalt egészen, sok a hirtanyag. De szeretem.

— Mi volt civilben?

— Rádiószerelő... Nem sokáig, mert egészen fiatal koromban jöttem a testülethez.

— Az apja?

— Az postás.

Ez egy távirászdinasztia. A rádiós fia esetleg képtávirás lesz, addig biztosan tökéletesítik a távolbalátást. Megkérdem:

— Vőlegény?

Nem vőlegény. Előbb le kell tennie az állomásvezetői vizsgát, hogy nősihessen. Még ráér. Egyszerűen és tárgyilagosan beszél a problémáról. Jó műszaki fej.

— Mit csinál szabadidejében?

— Ha van, olvasok... Tanulok... Csináltam magamnak egy vevőkészüléket. Hogy ne unatkozzak, itt van még a zümmer is...

— Micsoda?...

— A zümmer...

2. Az előadás alatt a figyelem kell, hogy akaratunk folyamánya legyen. Akarat nélkül nem lehet figyelni. Ezt az akaratunkat legcélszerűbben az a meggyőződés fogja fenntartani, hogy nekünk mindarra, amit hallunk, mulhatatlanul szükségünk van és ez az egyetlen és legjobb alkalom, amely által e szükséges ismereteket megszerezhetjük. E meggyőződés következtében felkél bennünk a tanulás iránti vágy, az előadott tárgykör iránti érdeklődés, amely akaratunkat állandóan sarkalni fogja.

3. A magas erkölcsi színvonalú katonai és csendőri nevelés beoltotta minden csendőr lelkébe az odaadó kötelességteljesítés, a becsületesség és a becsvágy gyönyörű erényeit. Az iskolákba vezényelt kiválogatott csendőrökben eme erényeknek az átlagnál még mélyebben kell gyökerezniük: ha tehát sosem tévesztjük szem elől, hogy az iskolában is kötelességet teljesítünk, ezzel már egymagában is olyan lelki rugó birtokában vagyunk, mely élénk érdeklődésünket minden iránt biztosítani fogja.

4. Gondoljunk arra is, hogy mindaz, amit az iskolában hallunk, hasznunkra válik; tehát fontos érdekünk, hogy magunkévá tegyük azokat. Ha arra a jóra gondolok — gyors előlépés, magasabb megbízás, biztos haladás, jobb fizetés, stb. — ami az iskola sikeres elvégzésével nekem ki fog jutni, a józanul felfogott önös érdekem is minden iránt a legéberebb figyelmet fogja parancsolni.

5. Van a figyelésnek egy nagy ellensége: a szórakozottság! Ez azt jelenti, hogy valaki nem képes

Mutatja. Egy megszakítókar üresen, készülék nélkül. Ráteszi két ujját a billentyű gombjára. Kopog:

...ti-ti-tá-titátati...

— Ezzel gyakoroljuk a vételt — mondja, — az egyikünk itt kopogtatja, a másik meg a szomszéd szobában felveszi a szöveget...

— Szóval, nyelvgyakorlat. Ahogy mások angol társalgási órákat vesznek.

Az asztalon könyv, egy lapja behajtva: itt hagyta abba az olvasó. Egy hamutartóban kialudt cigaretták. Sok behajtott lap és sok félig szívott cigaretták, az elfoglalt ember tárgyi bizonyítékai.

Bekattantja a vevőkészüléket. Állomást keres... Forgatja a kondenzátor gombját. Német beszéd.

— Berlin...

Már a kontinens másik sarkában van. Valami szláv nyelv:

— Ez Varsó. Egy amatőrállomás... Megpróbállok ráállni Belgrádra, a negyvenkilenc — tizen-nolcra....

Halk, cigányos zene. Ez Belgrád, a 49.18... Sikerkült „ráállni“...

Tovább hangol. Recsegés. Egy hosszú süvöltés mögül hang bukik ki. Rekedt, fulladozó és távoli... A rádiós rámnéz:

— Moszkva...

Fütyt vágódik fel, a kondenzátor fordul, Moszkva hallgat...

Este van, hazamegyek, kint zuhog az októberi eső. A folyosóról még visszanezek a rádiós ablakára. Ül a villanyfényben, fülén a kagyló két sötét pontja, szeme nyitott és az ablaküvegen csorog az eső. Most hallgat valamit, messzire néz, mint egy marionista egy rengő hajón, fekete vizek felett...

figyelmét tartósan arra irányítani, amire akarja. Egészséges elméjű és szervezett meglett férfinél ez nem igen fordul elő. Legfeljebb ott lehet a hiba, hogy nem is igyekszik érdeklődését irányítani, lusta figyelni, mert nem is akar tanulni. Ilyenről persze nem is beszélünk, ez nem közénk való. Elterelhetik azonban az előadástól a hallgató figyelmét a körülötte előforduló oly jelenségek, melyek érdeklődését felkeltik vagy legalább is a figyelésben zavarják. Ezt elkerülendő, már a tantermek is olyan helyen vannak — legalább is kell, hogy legyenek — hogy a külvilág eseményei és a külső zaj oda el ne juthassanak. Nem célszerű a tantermek falait sem érdeklődést felkeltő képekkel, vázlatokkal, térképekkel vagy feliratokkal telefüggeszteni; csak az előadáshoz közvetlenül hozzátartozó anyag legyen jelen. Ugyanígy a hallgatók se rakjanak ki maguk elé semmit, amire az előadás alatt nincsen feltétlenül szükségük. Minden hallgató legyen figyelemmel bajtársára és ne zavarja őt semmivel. Néha felnőttanfolyamokon is akadnak egyesek, akik — mint a vásártól rossz gyerekek — abban lelik örömeiket, hogy társaikat zavarhatják: ily éretlen csíny nem méltó a meglett férfihez.

6. Az eddig felsorolt előfeltételeken kívül van a jó figyelésnek némi gyakorlatias velejárója is. Elv, hogy a hallgató úgy üljön az előadás alatt, ahogy neki a legkényelmesebb, tehát, hogy testileg legkevesebb fáradjon. Az egyhelyben való állandó mozdulatlan ülés és az egyirányba való állandó figyelés azonban az élénkség rovására van: némelyeket elálmósít, s a figyelés előbb felfogásra meddő bámulássá változik, majd az álomosság vesz erőt a hallgatón. Különösen azoknál tapasztalható ez, akiknek szokatlan a többszörös tanteremben való ülés: a mi iskoláink hallgatói pedig többnyire ilyenek. Vigyázzunk tehát, hogy ily helyzetbe mégse kerüljünk. Mihelyt érzi a hallgató, hogy figyelme gyengül, azonnal változtatson a helyzetén: ha karbatett kézzel figyelt eddig, vegye szét karjait; húzza ki magát; düljön hátra, vagy helyezze kezeit az asztalra, támassza maga mellé a padra; forduljon kissé oldalt, feszítse meg izmait stb. Ezáltal megelőzzük testünk elernyedését és megőrizzük frissességünket. Ha egyébként is kezdene fáradni figyelmünk — ami különben egészen természetes jelenség hosszabb idő után — elsősorban legyen segítségünkre akaraterünk, de gondolhatunk ilyenkor a figyelmetlenség kellemetlen következményeire is, mert egy esetleg reánkharuló kár bizonyos izgalomba hozza fáradó idegrendszerünket; pl: azonnal felszólítanak és nem fogok tudni felelni; az ismétlésnél nem tudom megmondani, hogy mit jegyeztem meg magamnak; az előadó meg fog feddni figyelmetlenségemért; szégyen lesz reámnézve a többiek előtt, ha nem fogok tudni; elveszítem előljáróim bizalmát stb. Egy-egy ilyen hirtelen gondolat által előidézett izgalmi állapot újab erő és kitartást fog adni.

7. Gondolkozva figyelünk! Vagyis mihelyt valami újat hallunk, azonnal gondolkozzunk kissé a hallottak felett, mert könnyebben rögződik meg tudatunkban az új benyomás, ha azt saját gondolatainkkal összekapcsolva helyesen felfogtuk. Ha így kísérjük gondolatainkkal az előadást, természetesen keressük azonnal az értelmét is mindannak, amit hallunk és rögtön felfedezzük ezáltal az új is-

meret lényegét, megtaláljuk benne azokat a fontos részeket, amelyekre gondolatban röviden visszavisszatérve, az egész anyagról összefüggő képet nyerhetünk. Ezt a célt szolgálja különben az oktatási rendszerünkben használt gondolatmenet-vázlat is, ami jól láthatóan felírva a táblára vagy nagy papírlapra, az előadás gerincét mutatja. Elősegíti az előadás anyagára való visszaemlékezést az a rendszer is, hogy az óra végén az előadó visszakérdezi röviden az oktatott anyag lényegét.

A tanulás első mozzanata a hallgatók által figyelemmel kísért előadással befejeződik. Ezután következik a tulajdonképeni tanulás, vagyis a feladott anyagból való elkészülés a következő órára. Amit a figyelemről és emlékezésről eddig mondtam, mindaz teljes egészében érvényes a tanulásra is. Hiszen az első hallás utáni további tanulásra csak azért van szükség, mert igen ritka az olyan ember, aki egyszeri hallással már meg is tanul mindent. A tanulás nem más, mint az új ismereteknek többszöri elisméltése mindaddig, amíg a megtanulandó anyagra fejből hiánytalanul vissza nem emlékszem és azt teljes egészében minden segítség nélkül el is tudom mondani: a tanulás tehát a megtanulásig tartson. A tanulás — mint említettem — általában közismerten is igen nehéz feladat, de bizonyos célszerű rendszerességgel könnyíthetünk némileg e munkán. Félni nem kell tőle: mindenki tud tanulni és nagyrészt gyakorlat kérdése ez is, mint minden egyéb munka. Ahogy a gyakorlat révén a kézműves keze folyton ügyesedik és mozdulatai a szükséges fogásokhoz hozzáidomulnak, ugyanúgy alkalmazkodik agyidegrendszerünk is a tanuláshoz, ha folyton ezt csináljuk. A kezdet itt is nehéz, de a kezdet nehézségein itt is túlesünk, ha kitartás és állhatatosság van bennünk. A céltudatos akarát szinte hihetetlennek látszó eredményeket teremthet: van pl. olyan csendőr, aki könyv nélkül tudja az egész Szut-ot; egy-egy színész kötetszámra szóról-szóra tudja a nehéz nyelvvezetű versbeszedett drámai műveket; vagy tekintsük azokat a tudósokat, akiknek tudása oly terjedelmes és gazdag, hogy leírva egész könyvtárt tenne ki. A tudást — legyen az akármilyen mértékű — mindenki csakis tanulással szerezhette meg. A tanulástól nemcsak hogy idegenkednie nem szabad senkinek, de örülnie kell mindenkinek, aki csak tanulhat: a tudás az egyetlen leghűbb kísérője, legerősebb fegyvere és a legmaradandóbb kincse az embernek az életben. Ebben sosem csalódik; ezt senki tőle el nem veheti; lépten-nyomon, az élet minden vonatkozásában csak hasznát látja; a hivatáson belül jártasságot és tekintélyt, nyugalmat és biztonságot kölcsönöz; átsegít az élet megpróbáltatásain; megtermékenyíti az ember lelkét és gazdaggá teszi a szegényt is. Örömmel üljön tehát neki mindenki a tanulásnak, s akkor se dobja majd sutba a hasznos könyveket, ha már senki sem kívánja tőle, hogy tanuljon; tanuljon úgy, mint „hivatásának jó papja”: holtig.

Az iskolai tanulással azt akarjuk elérni, hogy a tanultak bevésszék emlékezetünkbe és azokat hivatásunk ellátásánál biztos tudással felhasználhassuk. Az őrparancsnok hivatásához pl. az alárendeltek oktatása is hozzátartozik; neki tehát annyit és úgy kell tanulnia, hogy erre is képes legyen. Állapítsuk meg itt határozottan, hogy nem az iskolának, hanem magunknak és az életnek tanulunk. Nem elég

tehát, hogy sikerült az órán véletlenül jól felelnünk s elvégeznünk az iskolát: amit tanultunk, teljes egészében ki kell vinnünk magunkkal az életbe, ott a köz javára hasznosítanunk s mint erős alapra, tovább kell reá építenünk. Felületes tudás nem sokat ér. A csendőri hivatás sokoldalú, jól megalapozott és biztos tudást követel a szolgálatát önállóan teljesítő csendőrtől: ezt parancsolja az a rendkívül fontos közérdek, mely a csendőr szolgálatához fűződik.

Az iskolákban a tanulásra szánt idő olyan sok, hogy kevés kivétellel mindenkinek elegendő arra, hogy mindent tökéletesen megtanulhasson. Az időt célszerűen kell felhasználni. Mindennap minden leckét meg kell tanulni, hogy hézag ne legyen. Sose mulasszon el semmit a hallgató, mert a mulasztottakat pótolni igen nehéz. Ne várjon a tanulóval, hanem az előadás után mentől hamarabb fogjon hozzá, mielőtt lehet. Különösen áll ez a nehezebb anyagra: lehet ugyan, hogy ezt gyorsan megtanulja, de nem lesz meg a szükséges idő arra, hogy ez maradandóan emlékezetébe vésődjék, ha utoljára hagyta; másnap jön a friss anyag és az előbbi hamarosan elfelejti. Olyan napokon, amikor kevesebb a dolog, foglalkozzék azokkal a részekkel, amelyekben bizonytalanabb. Legcélszerűbb a naponkénti tanulást a legnehezebb anyaggal kezdeni. Minél kevesebb idő telt el az előadás óta, annál élénkebben él még emlékezetünkben

az óra anyaga: tehát annál könnyebben is fogom mindazt felfrissíteni, ha hamarosan a készüléshez fogok. Ha az előadáson az anyagot megértettem, nem fog ez gondot okozni a tanulásnál sem, mert még nem felejtettem el, amit hallottam. A mielőbb megkezdett tanulással nem szakad meg az előadáson megindult értelmi folyamat. Azt folytatom, amit már az órán megkezdtem s ezzel — amellet, hogy így könnyebben is tanulok — tetemes időt és munkát takarítok meg.

Alapfeltétel, hogy amit meg akarok tanulni, azt elsősorban is értsem. E nélkül ne tanuljon senki! Nincs semmi haszna az ilyen tanulásnak. Olyan ez, mintha egy kínai szöveget bevágok és elszavalom, de hogy mit jelentenek a szavak, azt nem tudom. Megértés nélkül nincs megtanulás, nincs tudás. Azt a szöveget tehát, amit meg akarunk tanulni, olvassuk el legelőször is figyelmesen, nyugodtan és győződjünk meg, hogy értjük-e minden szavát és fel fogjuk-e az egésznek a biztos értelmét. Ha valami kétséges, próbáljuk meg, hogy magunk képesek vagyunk-e a zavart tisztázni. Gondoljunk vissza az előadásra s talán így sikerül megérteni a dolgokat. Ha nem, a bajtársak között biztosan akad olyan, aki útbaigazítást adhat és megmagyarázhatja, amit valaki nem ért. Fontosabb kérdésekkel legcélszerűbb a következő órán, vagy előbb is, ha alkalom nyílik a tan-

tárgy előadójához fordulni. Jegyezzük meg: inkább százszor kérdezni, mint egyszer is tévesen, helytelenül megtanulni! Senki se szégyelje azt senki előtt az iskolában, ha valamit azonnal nem értett meg, hanem álljon elő nyíltan a kérdéssel. Ebből semmi hátránya nem származhat, sőt csak a hasznára van. Ellenben baj az, ha valaki kicsinyes hiúságból avagy felületességből elmulasztja tisztázni a meg nem értett fogalmakat, mert ennek adandó alkalommal nemcsak a szolgálat láthatja kárát, de kellemetlen következményekkel járhat az illetőre is.

Ha a megtanulandó anyagot már teljesen érttem, hozzáfogok az emlékezetbevitelhez. Célszerű előbb az egész anyagot néhány részre felosztani, de úgy, hogy az egyes részek lehetőleg egy befejezett gondolatot, egy értelmi egységet képezzenek, mert különben elvész az egésznek a fonala, nem lesz meg az értelmi kapcsolat a részek között. Az emlékezetbevitel egyetlen eszköze a többszöri figyelmes elismétlés. Az ismétlés módja egyénenként változó szokott lenni. Az egyik hallgató hangosan tanul, a másik mormolja magában a szöveget, ismét másik egészen csendesen tanul és akad olyan is, aki többször leírja magának figyelmesen a megtanulandó anyagot. Ezek a módszerek több-kevesebb fáradsággal mind eredményesek lehetnek. Az emlékezés követelményeinek természetesen a többszöri leírás felelne meg leginkább, de ez kerül legtöbb időbe és csak kevés anyagnál alkalmazható. Mindazonáltal nehezebb részletek és sok új fogalommal teli mondatoknál, vagy szószerint szükséges pontos meghatározásnál kiegészítőként jól alkalmazhatjuk. Az írás maga is elősegíti a figyelemösszpontosítást: gondolataimmal kísérem, látom és olvasom magam előtt a saját írásomat, tudom hová s mit írtam le és ha hibásan írtam, észreveszem és javítom. Ez mind jó eszköze az emlékezésnek. Némelyik előnyt jelent a csendes tanulással szemben a hangos tanulás is, mert nemcsak látom, de hallom is a szöveget és megszokom egyúttal a hangos elmondást is, amire a vizsgáztatásnál szükségem van. Csendesen — a tapasztalat szerint — inkább a sokat iskolázott, a tanulásban nagy gyakorlattal rendelkező ember tanul.

A csendőriskolákban legtöbb a hangosan tanuló hallgató. Mint mondtam, ez elég jó és célravezető módszer, de ezt is bizonyos hozzáértéssel kell végezni. A többszöri elolvasás és elmondás addig kell, hogy ismétlődjék, amíg fejből, hiánytalanul el tudom mondani az egész anyagot: ehhez bizony a legtöbb hallgatónak sok időre van szüksége. Megrövidíthetjük ezt az időt, ha nem a könyv szavaira, hanem mindig az egésznek az értelmére gondolunk és igyekszünk agyunkat állandóan arra kényszeríteni, hogy saját szavainkkal és saját gondolatainkkal is ki tudjuk értelmesen fejezni ugyanazt. Tanuljunk tehát gondolkozva, ne gépiesen. Úgy mondjuk mindig vissza az anyagot, mintha természetesen beszélnénk. Tehát idomítsuk a magunk egyéniségéhez s vigyázzunk a beszédünkre, nehogy az értelmetlen hadarás vagy ledarálás hibájába essünk, melyből hiányzik minden egyéni gondolat és az elmondás nem más, mint üres szavak sorozata, melyben ha elakad a hallgató, képtelen továbbmondani és megzavarodva előlről vesz újra meg újra lendületet. Erre még azt sem mondhatjuk, hogy a gondo-

lat fonala szakadt meg, mert hiszen nincs is benne sem gondolat, sem értelmi összekötő fonal.

Az emlékezést az új ismeretekhez kapcsolt egyéni gondolatokon kívül elősegíti az is, ha a megtanulandó szöveg fontosabb részeit figyelmes olvasás közben különböző aláhúzásokkal vagy bekarikázásokkal megjelöljük; így feltűnőbbé tehetjük az egyes mondatok, bekezdések kezdetét is. Ezeket a megjelölt részeket azzal a gondolattal olvassuk el ismét, hogy „ez az, amit vörössel aláhúztam, tehát ezt már nem fogom elfelejteni”. Jegyezzük meg magunknak az anyag egyes részeinek a könyvben lévő helyét is. Vagyis nézzük meg, midőn tanuljunk, hogy a lap mely részén van és arra is gondoljunk, hogy ezt a részt hol tanultuk meg: a tanteremben, a kertben vagy máshol s egyedül-e vagy kivel. A helyemlékezet ugyanis jó segítőeszköze az emlékezésnek. Ugyanígy szerepe van a megszokottól eltérő kísérő-körülménynek is, amihez az emlékezés kapcsolódhatik. (Pl. Tudjuk, hogy amiből feleltünk, arra sokkal tovább visszaemlékszünk. Sőt! Amiből elégtelent kapott valaki, azt rendszeren évekig sem felejt el. Amit valakivel megbeszéltem, jobban megmarad emlékezetemben.)

A hangos tanulásnál azonban vigyázni kell arra, hogy ne zavarjuk egymást. Ott lehet tehát csak fennhangon tanulni, ahol egyedül van az ember. Ha a tanteremben sokan tanulnak együtt, az egészen hangos tanulásról le kell mondani és annyira kell lehalkítani, hogy a másik figyelmét el ne tereljük. A tapasztalat azt mutatja, hogy egyformán hallkan tanulók emberek nem zavarják egymást, ha sokan is vannak: a fő, hogy mindegyik tanuljon és munkával foglalkozzék. Általában mindenki a megszokott környezetében tud legjobban tanulni. Új környezetben mindig akadhat valami, ami figyelmét elterelheti, mert minden felkeltheti az érdeklődését, amit még nem látott, amit még nem szokott meg. Az új környezet idegen előttünk. Tehát önkéntelenül is magára vonja figyelmünket. A szokatlanság bizonyos zavaró izgalommal jár, ami ellensége a nyugodt szellemi munkának. Ezért van az, hogy legjobban halad a tanulás azon a helyen, ugyanabban az időben, a megszokott bajtársak között és ugyanazzal a módszerrel, ahogy mindig szoktam: így tudom ugyanis magamat a környezetemtől leg-tökéletesebben függetleníteni és figyelmemet arra irányítani, amivel foglalkozom. Tanulás ebből, hogy illeszkedjünk be mielőbb az adott környezetbe és állandósítsuk a tanulás terén bevált szokásainkat. A kezdet mindenesetre legyen mindjárt észszerű, rendezkedjünk be az itt ismertetett elvek szem előtt tartásával.

Az egyedül történő tanulásnál van azonban egy sokkalta jobb és célszerűbb, de sajnos nem mindig megvalósítható módszer: ez a kettesben együtt való tanulás. A mi iskoláinkban ennek általában nincsen akadálya; van ahhoz elég sok hallgató együtt, hogy ki-ki összeállhasson egy másikval s vele tanuljon. Ha csak lehet, rendszerré is kell ezt tenni mindennél, mert az egyéb módokkal szemben egyenesen rendkívüli az előnye. Kísérleti úton is megállapíthatjuk iskoláinkban, hogy ha pl. tíz hallgatónak elmondunk nyugodtan és értelmesen egy ismeretlen szöveget, a másik tízzel pedig ugyanazt elolvastatjuk egyszer, abból atízből, akinek elmondottuk,

Az orosházi határban.

(Boldizsár M. eső. felv.)

többen és jobban fognak emlékezni a tartalomra, mint azok, akik ugyanazt csak olvasták egyszer. Kétségtelen, hogy a beszéd hamarabb ragad meg az emlékezetben, mint az olvasott betű. Az erre alapított együtt-tanulási rendszer egészen egyszerű és természetes. A kettesben tanulás a figyelmet is jobban leköti, inkább kizárja a figyelem elterelődését, mert kölcsönösen egymás ellenőrzése alá kerül a két együtt-tanuló és bizonyos kényszerhelyzet adódik, mert tekintettel kell lenni a másikra is. De nagyobb kedvvel is megy kettesben a munka, az így végzett munka pedig mindig eredményesebb. Ketten együtt olvassák el a megtanulandó anyagot s ha akadna valami, amit nem értenek meg azonnal, egymást mindjárt kisegítik és megbeszélik a nehezebb részeket. Ezután egyik felolvas egy részt a másiknak, ez figyelmesen meghallgatja, majd elmondva ismétli s ugyanígy megfordítva, amíg az egészet át nem veszik. Kölcsönösen javítják egymás hibáit, behatóan beszélnek a tárgyról, figyelmüket állandóan ráirányítják s még valamelyes nemes verseny is támad kettőjük között, hogy melyik tudja hamarabb és jobban. Teljesen kizárja az értelem nélküli magolást és ledarálást, mert kölcsönösen, hol itt, hol ott kérdezgethetik egymást vizsgáztatás-szerűen. Úgy felelhetnek egymásnak, mint az órákon az előadónak. A tanulás különben nehéz munkáját annyira megkönnyíthetik, ha így tanulnak együtt kedvvel és szorgalommal, hogy a készülés szinte

szórakozássá válik. A tanultak értelmi összefüggését, a világosabb áttekintést is jobban szolgálja ez a módszer minden másnál. Még az is emeli e rendszer értékét, hogy amit így tanulunk meg, sokkal maradandóbban vésődik bele emlékezetünkbe: amit ugyanis nemcsak megtanultam, de már önállóan el is mondtam valakinek, az jobban a sajátommá válik, mint az, amiről még mással nem beszéltem. Ez közismert tapasztalati tény. Mindenkinek érdeke tehát az elmondottak és a felsorakoztatott érvek alapján, hogy — ha csak teheti — egy bajtársával együtt tanuljon, mert ez vezet leghamarabb és legeredményesebben a célhoz és amellet a bajtársias szellem elmélyülését s az önzetlen együttműködés szükségességének felismerését is szolgálja.

A tanulásnak végcélja, hogy maradandóan gazdagodjunk új ismeretekkel. Nem elég tehát csak egyik óráról a másikra tanulni, hanem a már átvett anyagot is úgy kell átismételni nap-nap után, hogy a tanfolyam végeztével minden hallgató összefüggően az egész anyagot uralja. A gyakori ismétlésen van a hangsúly. A legjobban megtanult anyagot is hamar elfelejtjük, ha az újabb és újabb tanulnivalók mellett többé nem törődünk vele. Kövessük tehát a következő rendszert: minden új lecke tanulása előtt lapozzuk át könyvünket előlről és fussuk át az eddig tanultakat. Ez csak pár perces figyelmes felidézés és visszaemlékezés, mégis rendkívül értékes eredménnyel jár: az egész anyag

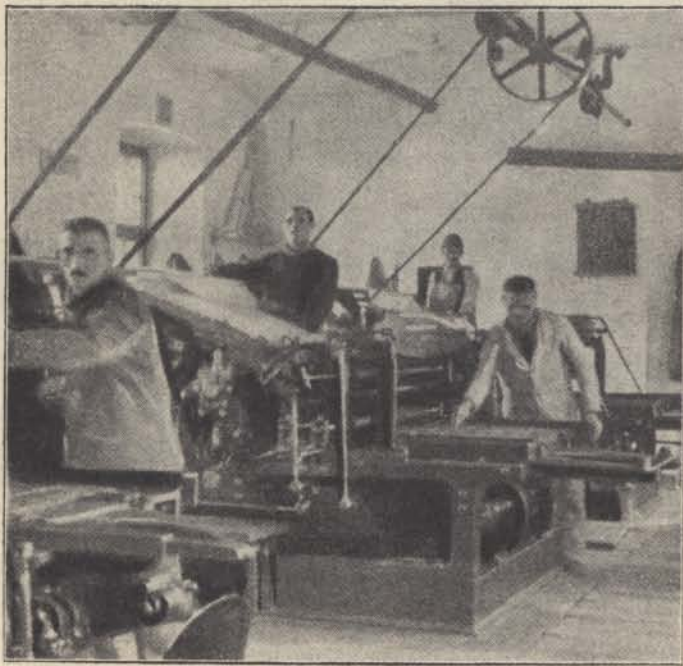
felett állandó világos áttekintést biztosít; beleéli magát a hallgató az anyag szellemébe és rendszerébe; úgy kapcsolódik tudatában egymáshoz hézag nélkül az egész anyag, hogy abból semmit el nem felejt. Hogy ez mit jelent a tanfolyamok sikerének és a végzett hallgatók szakképesítésének szempontjából, azt felesleges külön hangsúlyozni. Ez lenne a tanfolyamok céljának a legtökéletesebb megvalósulása.

A börtönök életéből.

írta: BEÖTHY KÁLMÁN százados.

(Harmadik közlemény.)

A váci fegyintézetben legjobban meglepett a nyomdaüzem korszerű és gazdag felszerelése. Ez látja el a szükséges nyomtatványokkal az összes igazságügyi hatóságokat (1400 fajta nyomtatványt készít): őrsparancsnok olvasóm vegyen elő egy bírósági elővezetési felhívást vagy tanuidézt, az is ott készült. A nyomtatványraktár hatalmas polcaival óriási e fajta szükségletéről tanuskodik.

A váci fegyintézet nyomdaüzeméből

A fegyőrök nyári ruhájának anyaga, az ágy- és fehérnemű-anyagok ezekben az intézetekben készülnek. A szegedi börtönnek 760 hold földbérlete van. A vászonneműekhez szükséges kendert itt termesztik és a börtön lakói dolgozzák fel.

A nők Márianosztrán fehérneművarrással, szövessel, hímzéssel, posztó- és szalmapapucsok készítésével foglalkoznak.

Ezekon kívül, éppen azért, hogy az intézetek lehetőleg a maguk munkáltatásai által lássák el magukat, mezőgazdasági, kertészeti és állattenyésztési foglalkoztatása is van a raboknak. Itt mindjárt nyilvánvaló, hogy a szabadban végzett ily munkák ismét csak kedvezmények azokkal szemben, akik közös munkateremben végzik éveken át a munkát. Ha tehát kedvezmény, úgy ez bizonyára a jobb,

A váci fegyintézet nyomdaüzeméből

vagy a jó magaviseletűeknek jut. De nem volna gazdaságos ez a munkáltatás, ha nem olyanok végeznék, akik azelőtt is e munkakörben éltek. Ismét szerepe jut az egyéniség szerinti munkabeosztásnak. Viszont arra is tekintettel kell lenni az igazgatóság-nak, hogy a szabadban végzett munka során megvan-e a rab egyéniségéből kifolyólag a szökés veszélye? Tudjuk, hogy nem egyszer történtek szökések. Ennek azonban nem a kiválogatásban rejlett az oka. Ezt különben sem lehet tökéletesen keresztül vinni. Az okot sokkal inkább abban kell keresni, hogy az elítélt, amint előbb is említettem, kész a munkát jól végezni, magát jól viselni, csak azért, hogy így eljuthasson a szabadban való foglalkoztatás kedvezményéhez, amikor is elérkezett az ideje az önmagában évek óta melengetett azon gondolatnak, hogy megszökik. A szabadság utáni vágy hihetetlen dolgokra képesíti az embert. Amikor az egyik utódállam száz társammal együtt fogvatartott hónapokon át, láthattam, hogy igenis: képtelennek látszó dolgokra ösztönöz a szabadulás vágya...

Gyakorlat, hogy cigányokat, valamint vagyoni elleni büntett miatt ismételt elítéltet nem osztanak be külső munkára.

Az egyik munkateremben öreg, alacsony cigányt mutatnak. Tagja volt a dánosi gyilkos társaságnak. Azt mondom neki:

— Mutassa, hol az a lövés, amit a multkori lögésért kapott?

Nagyot néz, nem tudja persze, hogy erről engem már tájékoztattak előzetesen. Néz, aztán felhúzza testén az inget. Jobboldalon hatalmas forradás, a fegyőr jól célzott... (Érdekesség kedvéért megemlítem, hogy ez a cigány összetett kézzel könyörgött nekem, hogy elég volt már neki, szabadítsam ki, mert nem bírja ki életfogytiglan...)

Egy másik cigány mosolyog mellette. Engedélyt kapok, hogy szóljak hozzá.

— Miért mosolyog?

— Kézit csókolom, tisztelettel, azsír, mert kibírja ézis. Életfogytig mindénki kibírja.

Megnézem ennek az igazat mondó cigánynak a fejlapját. Mindenki magánál hordja ezt a kis lapot, amelyen személyi adatokon kívül az is rajta van, hogy hány fegyelmi büntetése van az illetőnek. Ennek húsz volt. De boldog mégis, mert néhány hét múlva szabadul...

Szökési kísérletek aránylag gyakran nem törtenek. Leggyakoribbak a külső munkáról, vagy a gazdaságokban foglalkoztatás alkalmával. A II. táblázat ad tájékoztatást a szökésekről.

Hogy miért nem vigyáznak jobban az örök? Képzeli el, hogy a gazdaságban 50 fegyenc dolgozik. Természetes, hogy nem örködhetik ott ugyanannyi fegyőr is. Most már elég, ha a rab meghúzza magát valahol a munka vége felé... Szalmakazalban, kenderkéve alatt, szőlőtőke mellett...

Fegyencek a büntető intézet szőlőgazdaságában

Számszerűleg: a rabok 80 százaléka külső munkából szökött meg.

Érdekesség kedvéért megemlítem, hogy rabgazdaságaink területe közel 8000 hold. Ennek körülbelül a fele kincstári tulajdon, fele bérlet.

*

A munkatermekben találtam több embert, akik ipari foglalkoztatásuk folyamán eljutottak a szakismeret olyan fokáig, hogy a törvényben megkívánt vizsgát is letehetik. (A képesítéshez kötött iparokat ismerjük az 1922. évi XII. törvényeikből.) A büntetőintézet bizonyítványt ad arról, hogy ott az illető ilyen minőségben dolgozott. Tehát kenyérkereseti lehetőséget juttat a büntetés végrehajtás rendszere a számára.

A járőr vagy az őrsparancsnok, ha ilyen em-

II. táblázat. Nehány adat az elítéltekről.

	Évben	Letartóztatva volt	Megszökött	Szökésből visszatért	Meghalt	Feltételes szabadságra bocsátottak
Az országos büntető-intézetekben	1930	5673	21	21	32	404
	1931	5910	15	13	46	432
	1932	6174	28	24	42	489
A szigorított dologházakban	1930	454	1	—	6	—
	1931	651	1	1	7	49
	1932	707	—	—	8	116

berrel találkozók és azt ellenőrzi, mert mint feltételes szabadságoltat ellenőriznie kell, munkája során emlékezzék vissza a fent elmondottakra: minden elítéltnak munka volt a kezében, nem egy pedig munkára képesítést kapott „távolléte” alatt. Hosszú ideig élt munkában, jogosult tehát a kívánság, hogy most már odahaza se henyéljen. Viszont emberbaráti kötelesség, hogy az ily ember részére munkaalkalmat teremtsünk az előjáróság segítségével, hogy ezáltal hozzájáruljunk az ember és családja fenntartásához, becsületes megmaradásához és ne kergessük a bűn felé vissza.

Kézenfekvő, hogy egy nagylétszámú intézetnek százfajta a szükséglete. Ezeket lehetőleg mindenben a rabok munkája által kell kielégíteni, előállítani. Ezért vannak az intézeteknek földbérletei vagy földtulajdonai és az ipari üzemek. A rabot ezekben épp úgy, mint az úgynevezett házi szükségletekhez fel kell használni. A takarítás, főzés, sütés, mosás, betegápolás, ruha- és lábbelijavítások, az épületek karbantartása, az állatállomány és a gépek kezelése — a rabok kötelessége. Ezeket belső házimunkának nevezhetjük. A külső házimunkával jelezhetjük a bírói vagy közigazgatási hatóságok épületeiben végbemenő és végzett munkákat. (Pl. takarítás.)

Ha az intézet a gazdaságában és az üzemében az összes elítélteket foglalkoztatni nem tudja, bérbeadás útján értékesíti a rabokat. Ez az úgynevezett belső bér munka. Vállalkozók (üzemek) adják a nyersanyagot és a szükséges szerszámokat, a miniszter által megállapított munkadíjat, az intézet a helyiséget és a munkaerőt. Ilyen pl. a váci intézetben a gombkészítő üzem, a szegedi intézetben a hajlított bútorigipari üzem és a zárkészítés, stb. stb.

Rabok foglalkoztatása a cukorrépa-földön

Érdekesség az egyik intézetben egy álló óra. Kizárólag fából van. Kifogástalanul működik. Nem is olyan egyszerű pedig. A budapesti időt pontosan jelezve, egyidőben a moszkvai, vagy párisi, vagy berlini pontos időt is mutatja. Azonkívül, hogy a föld, nap és hold pontos pályáját és mozgását is elénk tárja.

Egy másik rab papírt húz elő a daróckabát alól. Azt mondja: Ő Széchenyi István hasonmása, aki repülőgépet szerkesztett, amellyel a magyar legyőzi a világot... Mosolya csupa boldogság...

Említettem, hogy az elítéltek munkajutalmak juttatása által bizonyos pénzt is gyűjtenek és azt fel is használhatják. Mint minden intézkedés, ez is azt a célt szolgálja, hogy a munka megbecsülését ezzel is az elítélt tulajdonságai közé iktassuk, mert ezzel reményt keltünk az iránt, hogy kiszabadulása után nem a bűn megismétlésével fogja kenyerét megkeresni. Viszont, miután ily jutalmakat csak kiválóan jó magaviseletű elítéltek kaphatnak, kényszerítve vannak nemcsak a szabályokat betartani, hanem azon túlmenően, éveken át példás viseletűnek lenni. Ha erre képes, akkor annak adta tanujelét, hogy javulása nemcsak időleges. Végül az is a cél, hogy a kiszabadult embernek némi kis anyagi lehetőség is rendelkezésére álljon.

Szigorú mértékkel mérnek e jutalmak odaítélésénél, ami érthető. Az elítélteket osztályokba sorolják. Aki szakképzettségénél fogva hibátlan, jó munkát végez, az első osztályba sorol. Ezek napi munkajutalma 6 fillér. A második osztályba azok kerülnek, akik kellő irányítás mellett jó munkát végeznek. Napi munkajutalmuk 4 fillér. A rosszviseletű vagy hanyag munkást, végül a kezdő munkásokat a harmadik osztályba sorolják, akiknek napi munkajutalma 2 fillér. Ezeket a jutalmakat nem fizetik ki a letartóztatottak kezébe, hanem postatakarékban gyümölesöztetik. A gyümöles, azaz a kamat azonban nem őket illeti, hanem a büntetőintézet segélyalapját.

Ha az elítélt munkateljesítménye kimagasló, még külön jutalomban is részesülhet. Ennek összegét az igazságügyminiszter állapítja meg. A mindenkori gazdasági, pénzügyi helyzet befolyásolja az összeg nagyságát. Általában napi 8–10 fillér szokott lenni. Vannak letartóztatottak, akik a külön jutalmat póttelelmelés alakjában kívánják és kapják is.

Külön jutalomnak kell tekinteni azt a kedvezményt, hogy ebből az összegből bizonyos részt az elítéltek, hozzátartozóinak segélyezésére fordíthatnak, vagy abból időnként kiegészíthetik egészségügyi — élelmelési — tisztasági szükségleteiket. Nagy szó ez ott, ahol minden szűkreszábott! Az egyik édes almát, a másik kenyeret iratott fel magának. Az után vágyik. Az ilyen igényléseket együttes vásárlás útján — a városból elégitik ki. Ünnepi percek ezek az elítélt előtt.

Megemlékezem az elítéltek és a külvilág közötti érintkezési lehetőségekről, a látogatásokról és a levélírásról. Ezeket szintén kedvezményeknek tartom, mert fegyelmi büntetésként megvonhatók. A rendtartás szerint a *foglyok* levelezése nincs korlátozva, viszont azokat az intézetek vezetőségei ellenőrzik. Nyilvánvaló, hogy a levelek között vannak és lesznek mindig olyanok, amelyeket tartalmuknál fogva nem kézbesítenek. A *rabok* elvileg havonta csak egy levelet írhatnak, rendszerint a családjuknak. Ha anyagi vagy egyéb okok indokolják, máshová is küldhetnek levelet, például a községi előljáróshoz, ügyvédhez, stb. A *fegyenc* már csak negyedévenként írhat levelet és ez alól kivételnek csak akkor van helye, amikor a raboknál.

Olvasom az egyik ilyen levelet:

...Nem bánom, hogy lesz, csak Janikára vigyázzatok. A jegyző úr tudja, hogy nem én voltam az oka... juttasson munkát.

Látogató fogadása a fegyházban

A másik levél jött a fegyházba. Régi cimbora írta: ... Ne szidd a kosztot. Jobb dolgom volt, rendbe voltam, itthon lézengek. Csak a nagytiszteletű úr jó hozzám.

Egy következő levél tele szerelemmel, vágyódással, imádatással.

Aztán még egy levél. Legénytársát szúrta le szüreten az, akihez írták: ...Mindegy, hogy raboskods, csak kívárlak. Julid.

A külvilággal való érintkezés másik módja a látogatók fogadása. A *fogoly* általában hetenként egyszer kaphat látogatót. Akivel akar, azt, kivéve a rovtott előéletűeket vagy gyanus egyéneket. A látogatás időtartama legfeljebb egy óra lehet. A *rabot* havonta, a *fegyencet* negyedévenként látogathatják meg. Rendszerint csak a hozzátartozók. A beszélgetés felügyelet mellett történik. A fegyenc és a látogató között drótrács.

A fegyenc tehát három hónapig vár a számára kedves arcra, de ha nem viseli magát jól, akkor hat hónapig...

Mert jól kell viselkednie mindenkinek. Megtartani a szabályokat úgy viselkedésben, mint a munkánál. Ha önkéntes elhatározásból erre nem volna hajlandó a letartóztatott, a kényszerek következnek. A megintéstől a bilincsig stb. Ha tiszteletlen magatartást tanúsít, pl. felesel az őrral, ha engedetlen, ha a kijelölt helyét vagy munkáját elhagyja, ha elhallgatja társai bűnös szándékát, pl. a szökés előkészítését, ha társaival veszekszik vagy verekszik, ha durva és illetlen beszédet folytat, ha kárt okoz, ha betegséget színlel, ha öngyilkosságot kísérel meg stb., stb., mind-mind büntetendő.

Mikor erről beszélgetünk az igazgatóval, hosszú folyosón megyünk végig. Az egyik ajtónál a zárat tisztogatja egy magas, szőke, izmos legény. Nyiregyháza vidékéről való ez is. Bilincs zörög rajta.

— Sűrűvérű legény ez itt — mondja a kísérem —, már sok baj volt vele. Talán észretér ezekkel a láncokkal. Azok kapják ezt, akik rakoncátlanok. Nem nyughatnak, semmi se jó nekik. Akik elleuszegülnek a fegyőrnek és másokat is arra bujtogatnak. Persze megvan ennek is a súlya. Ezen a legényen levő két kilós. Rendszerint azonban a könnyebbet, az egy kilósat kapják az arra okot adók.

A foglyok elleni fegyelmi büntetések a megintés, a dorgálás, a kedvezmények elvonása, a munkajuta-

lom leszállítása vagy teljes elvonása, a sétaidő leszállítása, a levélírás és a látogatók csökkentése, az olvasmányok eltiltása, egyszerű vagy szigorított magánelzárás és a bilincs. Akárcsak a katonaságnál, itt is jegyzőkönyvbe (azonban nem büntetési, hanem fegyelmi jegyzőkönyvbe) feljegyzik a büntetéseket.

Elképzelhető, hogy a büntetését töltő a hosszú idő alatt nem ritkán jut abba a helyzetbe, hogy vétséget kövessen el. Önmagában is elég indító ok van arra, de a körülötte élők is, valamint az egész világ, melyben él, sok alkalmat ad arra, hogy magáról megfélemedezzen. Az indulatoknak parancsolni igen nagy lelkiert, sokszor művelt gondolkodást kíván. De a művelt ember is könnyen elveszti ebben a világban az önfegyelmet, akarata súlyos kényszerítő körülmények nehezdednek, ideges és türelmetlen lesz, minden mozdulatban, tekintetben vagy elejtett szóban sérelmet vél, a felügyelő örök utasításai nem mindig tetszőek, hanem ingerlőek, hazulról semmi hír, hazáirni nem lehet, a család, a kedves, a pénz, a régi élet... ezer ok a fegyelmi vétség elkövetéséhez. Valóban javult és jámbor ember lett az, aki hosszú éveket birt itt ki büntetés nélkül.

Mégsem lehet a rendtartásokat szigorúaknak mondani. A cél, amelynek érdekében ezek megvannak, sokkal fontosabb, a rend, amelyet egy ily intézet megkövetel, sokkal előbbrevaló, mint az egyes ember.

A fentírt magánelzárást súlyosbítani is lehet, pl. kemény fekhellyel avagy sötétzárkával. A rabok ezeken kívül kurtavasat vagy kényszeröltönyt is kaphatnak. Fegyencek hasonlóan.

A kurtavas? Abból áll, hogy a jobb csuklót a bal bokával és a bal csuklót a jobb bokával összebilincselik. Nem alkalmazzák gyakran, mert maga a sötétzárka és a bilincselés is észhez téríti a legtöbb rakoncátlankodót.

Nem lehet — azt hiszem — csodálkozni azon, ha előfordulnak ellenszegülések, szökési kísérletek és szökések. Vajjon ily esetekben mi az eljárás?

Az ellenszegülőt, aki mondjuk, kijelölt helyét elhagyja, vagy amikor ott az ideje, nem hagyja el, erőszakos kézzártevéssel kényszerítik engedelmes-ségre. Esetleges támadást is, ha fegyverhasználat még nem indokolt, ismét kézzártevéssel kell meggátolni. (Vannak, akik szerint, amint a fegyenc az örre emeli kezét, már jogos a fegyverhasználat.) Hasonlít ez a jog a csendőrségi szolgálati utasítás 328. pontjában írt csendőri joghoz.

Szökésnél üldözni kell a rabot, illetve fegyvert használni ellene. A fegyverhasználat esetei a következők: 1. Személyes támadás, vagy fegyenc részéről való támadással fenyegetés, 2. ha a szökésben levő egyszeri megállásra való rákijáratás dacára, nem áll meg és a szökést másként meggátolni nem lehet, 3. ha a szökevény elfogása esetén tettelegesen ellenállást tanúsít, 4. ha az ör feljebbvalójának, társának vagy valamely letartóztatottnak tettelegesen megtámadását másként nem gátolhatja meg és végül, 5. zendülés esetében.

Mindjárt szembetűnő, hogy mennyi hasonlóság van a csendőrségi fegyverhasználati joggal. Ez természetes is. Abban is hasonlatosság van, hogy itt is elsősorban az enyhébb fegyvert, a szuronyt kell használni és ha a lövés által mások testi épsége vagy élete volna veszélyeztetve, nem szabad löfegy-

vert használni. Végül abban is, hogy a sérültet első segélyben az ör részesíti.

A zendülés nem más, mint a letartóztatottak szövetkezése oly céllal, hogy erőszakkal vagy fenyegetéssel a büntetőintézet vezetőségét vagy közegeit valaminek eltűrésére vagy intézkedésre kényszerítse. Legtöbbször az erőszakos úton való szabadulás a cél. Ilyesmi történhetett a közelmúltban a sopronkőhidai fegyházban, ilyen zendülés volt annak idején az illavai fegyházban, ahol a fegyencek zsebkendőikbe csavart kövekkel 3 fegyőrt agyonverték, igen sokat megsebesítettek. (Csak a katonaság tudta elfojtani végleg ezt a megmozdulást, 12 fegyencet agyonlőve.) Az 1918. évi őszi napokban, ugyancsak az illavai fegyház fegyencei, 150-en az öröket lefegyverezték. Aztán vonatra ülve, Budapestre igyekeztek, a csőcselék mellé. Ezeket is katonaság verte le.

Hasonló megmozdulás volt a kommunista büncselekmények miatt elítéltek éhségstrájkja is 1929-ben. Egyszerre öt letartóztatási intézetben tört ki ez, nyilvánvaló, hogy külső munka folytán. Célja ennek az volt, hogy az 1921. évi III. t.-c.-et módosítsák olyképen, hogy az ellene vétők államfogházat kapjanak és ne fegyházat vagy börtönt, illetve fogházat.

A zendülés esetében sem kell tehát mindjárt a löfegyverhez nyulni, hanem először szuronnal kell megkísérelni a megbomlott rend helyreállítását. Magától értetődik, hogy ha a zendülésben résztvevők támadó eszközökkel vannak felfegyverkezve, az engedelmes-ségre kényszerítés eszköze is súlyosabb, tehát a löfegyver. A fegyverhasználat előtt, úgy, mint a csendőrségnél, ha ellenszegülő tömeggel kerül szembe, felhívást kell intézni az összegyűltekhöz a szétozslásra és arra, hogy térjenek vissza helyeikre. Ha az örszemélyzet nem látszik elegendőnek a zendülés elfojtására, az intézet vezetője karhatalom kirendelése végett közvetlenül a legközelebbi katonai parancsnoksághoz fordulhat. Tudjuk, hogy a csendőrségi szolgálati utasítás szerint a börtönügyi hatóság vezetője jogosult sürgős esetben a csendőrséget is közvetlenül is igénybe venni. (522/b. és 529/d. pontok.) A csendőrségi szolgálati utasítás 65/f. pontja értelmében lehetőség van arra is, hogy a csendőrt a letartóztatási intézetekben foglyok őrzésére igénybevegyék.

(Folytatjuk.)

Nyakunkon a tél... (Sipos eső. — Gödöllő — felv.)

Nyúlvacsora a dinnyeföldön.

Írta: SZENTJOBBI JÁNOS alhadnagy (Kemece).

Pusztai bácsi dinnye- és tökösősz volt a Katz Hájem nagyságos úr birtokán, akit szeszélyes sorsa magyar földesurrá tett a Nyíren. Pusztai bácsi tanácsa egy szalmakunyhó a homokdombon, fizetése két tök vagy dinnye egy lánc földtől. Lábán bootskor, vállán kopott guba, amiben már száz macska se fogna meg egy egeret. Ugy sétál a dinnyék, tökök közt gögősen, mint egy császár, mikor parádét tart. Hosszúnyelű baltáját jogarként használja. Kísérője egy kores puli, amelynek az anyja annakidején egy semmirevaló kuvasszal lépett félre. A pulinak azonban eszében sem volt származása aljasságát szégyelleni, hanem fülelve, vígan követte a csősz a sehol elő nem írt három lépésre. Mikor a csősz megáll, a puli a lábához telepszik, úgy néznek körül. A napraforgósorban, ami a tökföldet szegélyezi, mintha „Jobbra nézz”-t vezényeltek volna, minden fej a csősz felé van fordítva s a mázsás marhatökök, hatalmas dinnyék mintha porba borultak volna előtte, mint ahogy a jól ismert történelmi képen fetrengenek egyik régi király előtt a hódolók. Csősz és puli gyönyörködve legeltetik szemüket a birodalmon és a tökök hódolatát fejedelmekhez illő jóakarattal fogadják. Az őszi nap ragyogva néz le rájuk és a levegőben csendesen szálló ökörnál megakad bennük.

Nem biztos, melyik a semmirevalóbb: a puli-e vagy a csősz; biztos azonban az, hogy mindenben cinkosok. Mert Katz Hájem nagyságos úr szűk marokkal méri a javakat az alkalmazottainak s azok különböző módokon segítenek magukon. Ebben van a nyitja annak, hogy a puli kötelességei közé tartozik az is, hogy jelentse, ha a kitett hurokba nyúl kerül. Jutalmul ő falhatja fel a bőrét, beleit, stb. A nyúl ezután egy marhatökbe kerül az alkalmas időig. Csendőrt, vadőrt szintén a puli jelez. Ha ilyenkor fő a nyúl, Pusztai bácsi kiborítja, a puli pedig felfalja. Hogy forró, nem számít. Ennek a kores állatnak ugyanis hitvallása, hogy jóllakni nem lehet, ennél fogva egy nyúl részére szőröstől-bőröstől mindig van hely a bendőjében.

Hornyák, a Katz Hájem nagyságos úr dohánykerülője dohányt szokott eszerélni dinnyéért Pusztai bácsival, ami szintén egy kivájt tökből tároltatik. Erről a csereüzletről a Katz Hájem nagyságos úrnak van ugyan sejtelve, de nincs ereje hozzá, hogy megakadályozza. Mikor azután a hordáskor nyavalyog, hogy minden második-harmadik töknek üres a bele, a csősz a kártevést az ürgekre fogja, mondván, hogy ezen nyavalyás állatok ásnak alulról alagutat a tökbe.

Este a kerülő nyúlpecsenyére hivatalos. Nem jön üres kézzel, újra nagycsomó dohányt hoz s beteszi az egyik tökbe. Vele van a kutyája is, félig agár, félig komondor. Pusztai bácsi gezemicét szed össze, tüzet rak belőle a kunyhó elé a kis háromláb alá, a három lábra vaslábast tesz, amely a füleit és a mázát már régen elrugta s szalonnát aprít bele, meg hagymát. Ezalatt a másik jómadár pipál, a két kutya pedig egymást szaglászva barátokzik. A csősz most azon az oldalon, ahol a kunyhó felfogja a tűz fényét, félrefordítja az egyik tököt, kihuzza belőle a szerencsétlen nyulat és huncutkodva beszédet intéz hozzá, ilyenformán.

— Jöjjön csak kend kifelé a jó Pusztai bácsihoz, meg a jó Hornyák bácsihoz. Tudom, hogy úri állat kend, de azért sohase szégyelje kend, hogy csak ilyen magunkféle parasztok bendőjébe kerül kend, jó helyen lesz ott kend. (Pedig szegény nyúlra még ennél is sokkal alábbvaló sors várt.) S vitte a lábához és darabolta bele egy életlen békanyúzóval. A kerülő pedig nagyokat röhögött, mert a szónoklatot mindenben igen helyénvalónak találta.

A nyúl vígan sercegett a lábában, amibe a csősz még krumplit hányt, erre a lábában olyan illatot eresztett magából, ami a körüllevőknek igen csak kedves volt. A két kutya magasra emelt fejével szimatolta a jó hússzagot és meglegedésük jeléül farkukkal verték a földet. Hanem kis idő múlva a puli az orrát nagyon előre nyújtotta és szimatolt, majd a csőszt szűkölve döfölni kezdte, az pedig kapkodta a lábából a nyúlhúst kifelé, messze ellodítván a dinnyeindák közé, ahova a két kutya utánarohant és fuldokolva falták befelé, miközben nagy morgással viasorogtak egymásra.

— Bennünk ugyan jobb helyen lett volna, de mégis a kutyáknak kell megenni az egészet, hacsak nem tud kend olyan sebesen enni, mint a kutyák, — mondta a csősz a kerülőnek, aki abban a hitben, hogy a csősznek meglódult egy deszkája, megfogta a kisbalta nyelét, arra az eshetőségre, ha neki találna ugrani. De a csősz nem ugrott neki, hanem suttozva kérdezte:

— Hova tette kend a dohányt?

— Ahova oda, — felelte a becsületes ember, — de annyit mondok, a nemjőjét neki, hogy ne játszon velem kend, se belőlem bolondot ne üzzön, mert ezzel a baltával töröm le a derekát kendnek. Miért hajgálta ki kend azt a húst, mikor a nyálam is csorgott már érte? — és vészjóslóan felállt, maga után húzván a földön a kisbaltát, a nyelénél fogva. De a másíknak eszébe se jutott megjedni tőle.

— Csak fogja kend egész nyugodtan lassabba a bagótartóját, — szólt rá a kerülőre foghegyről és jóakarattal, — mert ha a kiabálásával itt rám uszítja a csendőroket, uccszen, hogy a nyaka közé zúdítom kendnek ezt a forró zsírt, ami még a lábában maradt. Nem érti kend, hogy az állat a maga módján mondja, hogy itt jönnek a csendőrök a közelben. Bár inkább döglénének azok is otthon, mint más becsületes ember. A nyállal már nem lesz baj, — suttozta tovább, — de komendálok kendnek, hogy a dohánnyal se legyen. Most pedig, ha úgy tetszik, csak ordítson kend, nyúlról, dohányról, szólhat kend egyetmást a Csuszó zsidó tyúkjáról is, nem fognak érte megharagudni a kakastollasok.

A kerülőnek lelohadt a haragja és belefagyott a szó, csak suttozott:

1919. május nyolcadikán, a délutáni órákban pergett le az a szégyenteljes ülés, melyről Nicolson angol diplomata, a brit békeküldöttség szakértője — szem- és fültanu — feljegyezi naplójában, hogy „Balfour angol államtitkár el-elszunnyadt, Pichon hatalmas karosszékeében bagolymódra gubbasztva hunyorgott, Lansing amerikai külügyi államtitkár idegesen firkált egy papírlapra, miközben döntés döntés után került jegyzőkönyvbe. Közömbösen, felelősségérzet nélkül, halálos unalom közepett daraboltak fel egy ezeréves országot.”

— Ne tegyen már nyavalyássá kend! Jól nézünk ki, ha megleglik a dohányt a tőkben!

— Csitt! — zárta le a csősz a társalgást suttogva. Csönd lett, szótlánul füleltek. Bogár, a puli szűkölt. Talpas pedig, a félagár, kapkodta a fejét jobbra-balra, mint aki nem érti az egészet.

— Pszt! Itt vannak, — sziszegett a csősz.

Két csendőr lépett a tűz fénykörébe. Az őrmester megszólalt:

— Jó estét! Kendtek itt ülnek jegybe-gyűrűbe, de hogy a dohánynal, dinnyével reggelig mi lesz, azt csak a jó Isten tudja! Miért jött maga ide, Hornyák?

— Valami embert láttam a fasorban ólálkodni, — hazudozott a csősz arcátlanul, — így oszt kiáltottam Hornyáknak, mondom: Hornyák hééé! Mi az, aszongya, mondom dinnyezsiványok járnak itt, jön jön már kend ide, megyek, aszongya. Körül is jártuk a dinnyét, de nem leltünk senkit. Mondom, maradjon kend...

— Elég a hazudozásból, öreg, — mondta az őrmester, s a villanylámpát betartotta a konyhóba. A másik a szuronnyal megpiszkálta a szalmát. Körüljárták a konyhót, a konyhó körüli tőkeket félreforgatták. A kerülő izzadni kezdett, bár az éjszaka hűvös volt. Nem volt szerencséje a csendőröknek, pedig megéreztek a nyúlús szagot, dehát bizony megkéstek. A Bogár ránézett a csőszre, egyik fülét leeresztette, a másikat hegyezte, majd megéserélte a helyzetüket és pislogott, mintha csak mondta volna:

— Csak rajta, jó emberek! Keressétek, míg itt vagyok! — Végre is a két csendőr bosszúsan távozott.

— Nyulat sütött a két gazember, de megetették a kutyákkal, mikor észrevettek bennünket, — mondta az őrmester. — Ezt jó tudni! Légy nyugodt, a következő alkalommal nem az én orrom fog lógni. — S eltűntek az éjszakában.

A kerülő megszólalt:

— Egy hajszálon mult, hogy a dohány elő nem került!

— Csak emlegesse kend, csak emlegesse!

— A hideg is lelt, izzadtam is. De mi a fenéért is féltünk mi? Kend is csak hápogott, rögtön észrevették, hogy hazudik kend!

A csősz felélesztette a tüzet a lábas alatt, miközben sajnálkozva nézett bele.

— Így most már kevés lesz kettőnknek, — szólt vendégéhez, — ha enni akar, aprítson bele kend is szalonát, mert ami benne van, magamnak is kevés.

A kerülő szót fogadott, kivette a szeredásból a szalonát és beleaprította a lábasba. A csősz pedig tovább beszélt:

— A kisantant nap-nap után új követeléseket támasztott, napról-napra mélyebben fúrták az ollót Magyarország testébe. Az a határ, melyet eredetileg Masaryk akart, tisztán néprajzi határ volt. Pozsony, Léva, Ipolyság, Rimaszombat, Kassa, ezek a magyar városok a jövőben is megmaradtak volna magyaroknak, éppen így a Felvidék keleti része és a Ruthénföld is.

De Benes közbelépett.

(Egy angol diplomata naplójából.)

Kormányzó Úr Ö Főméltósága Dr. Miköz Ödönt belügyi politikai államtitkárrá nevezte ki.

— Azt mondja kend, hogy én féltém és csak hápogtam. Pedig hát nem is féltém.

— Láttam, — felelte a kerülő, de a csősz oda se hederített, hanem folytatta:

— Tudja kend, miért nem féltém?

— Hogy kend nem félt? Csak mondja, mondja kend, én el nem rontom a kedvét. Nekem azt is mondhatja, hogy azok reszkettek kendtől!

— Ne csufolódjon kend! Ha egyszer azt mondom, hogy nem féltém, hát akkor nem is féltém! Még pedig azért, mert jómagam is voltam csendőr.

A kerülő úgy tett, mintha megfogódzott volna a földben, amin ült, hogy le ne essen.

— Kend lett volna csendőr?

— Három egész hónapig, — volt a büszke felelet, — meg egy fél évig vizsgálati fogoly.

— Miért hagyta ott? Ha én...

— Kilöktek, — szólt a felelet tömören és kifejezetlenül. — De csak hajszálon mult, hogy nem akasztás lett a vége.

— Megölt kend valakit?

— Ölt a fene, csak első segélyt nyújtottam.

A lábas alatt a tűz pislogott még egyet-kettőt, azután kilobbant és csak a parázs pislogott, de a két szószátyár már úgy beleizeledett a beszélgetésbe,

hogy észre se vették. Járt a szájuk, nagy füstöket fújtak és még nagyobbakat köptek jobbra-balra.

— Oszt csakugyan volt kend csendőr?

— Olyan igazán, minthogy itt vagyok. A katonaságtól mentem csendőrnek és elvittek Kolozsvárra az iskolába, két hónap múlva pedig Meggyesre tettek ki, az őrsre. Szászok laknak ott, meg oláhok. Valami oláh volt ott, akit nagyon kerestek a csendőrök, mert messzeföldről összelopott mindenfélét. Valamiért összeveszett a feleségével, az pedig, mikor egyszer szolgálatban voltam egy őrsvezetővel, megmutatta, hogy hol aludt, kint a határban, egy rossz pajtában. Bekísértük az oláht a városházára, és a tűzoltószobában kivallattuk. Két százsz tűzoltó is volt ott. Megmondta az oláh, hogy volt neki cimborája is, valami Juon, meg azt is kivallotta, hogy annak a padlásán van minden, amit csak elloptak.

— Maradjon itt evvel az oláhval, — mondja nekem az őrsvezető úr, — vigyázzon rá, mint a két szemére, én pedig elmegyek evvel a két tűzoltóval, elhozom a másikat is. — Ez jó lesz, gondoltam, mert kint havaseső esett és sötétedett, bent meg jó meleg volt. Ez lett a vesztem, mert mikor az őrsvezető elment, nagyon álmos lettem. A tűzoltóknak a szobában több ágyuk volt, éppen olyan ágyak, mint a bakáknak van, az ágyak fejénél meg polcok, amin a sisak, kisbalta meg egyéb tűzoltó-felszerelés volt. A szélső polcon pedig hosszú, tarka bojtokkal ellátott zsinóron egy szép fényes trombita lógott. Mondom az oláhnak, üljön le, de az csak morgott valamit és ott állott tovább, nézegette a fényes trombitát. Hogy nem tudtam vele beszélni, nem törődtem vele tovább. Attól se féltem, hogy kárt tesz magában, mert az őrsvezető megmotozta és elvette tőle a kését. Ahogy a jó melegben ott lógtam egy kicsit a fejemet, mintha a trombita eltűnt volna. Kezdeném nézni, hova lett, hát alig bírom kinyitni a szememet, úgy lefogta az álmoság. Látom, hogy a trombita az ágyon fekszik, a cifra zsinóron pedig ott csüng az oláh a fogason, felakasztva. A nyelve ki van lökve a szájából és néz rám csűnyán. A disznó felkötötte magát, míg egy percet szunyókáltam. Kiugrott az álom a szememből, kapom a bicskát, elesapom a zsinórt. Az oláh nagyot puffan, lezuhan. Bárcsak fogtam volna meg, mert esés közben a vakszemét (halánték) belevágta a vaságy egyik szarvába és úgy ráakadt, mint mikor hordáskor a tököket felütik a kas szarvára. De a nyelvét csak nyújtotta rám tovább. Megijedtem, hogy a lábam is reszketett, mert tudtam, ha így meglátják, azt hiszik, én vertem a fejét az ágy vasába. Még nem késő, — gondoltam, — és fogtam az oláht, visszakötöttem a nyakára a zsinórt és nagy keservesen felakasztottam vissza a fogasra, ahol volt. Disznó nehéz volt, mert nagyon eleresztette magát. Akkor megint nézem jobban: a nagy lyuk ott ásitózik a fején. Te ember, — így magamban, — ha most valaki bejön és azt kérdi, miért nem vágta le azt az embert, vagy miért nem szóltál valakinek, mit felelsz rá? Azt fogja mondani, hogy fejbevágtam, azután felakasztottam, hogy a gyanút magamról eltereljem.

— Hallja kend, már a hajam is az égnek áll, nem hazudik kend?

— Nem, bár hazudnék pedig, felelte a csősz.

Olasz csendőrfőnök az egyik határállomáson.

(dr. Gábor Béla m. kir. főorvos felv.)

— Hát akkor, mondja már gyorsan, mi lett az oláhval?

— Az lett vele, hogy újra levágtam, de most már vigyáztam rá, hogy meg ne üsse magát, de nem adott rá semmit. Nyomogattam a horpaszát is, de nem akart magához jönni az Istennek se. Azután megint csak úgy láttam jobbnak, ha visszaakasztom. Mikor pedig visszaakasztottam, akkor úgy láttam jobbnak, ha levágom. Már a hideg izzadság esepegett rajtam utoljára, mikor jött az őrsvezető úr a két százszal, hozták a másik oláht, meg a sok lopottat. Éppen mikor az ajtót nyitották, akkor akasztottam a fogasra, a jó ég tudja már, hogy hányadikszor az oláht és ijedtemben rögtön le is vágtam, hogy az oláh megint lezuhan a padlóra, nagyot puffanva. Megkapom, akasztanám fel újra, de az őrsvezető készbe vágta a puskát és rámordított:

— A törvény nevében állj! — Megálltam, az oláht leejtettem megint. Nézi a két százsz: kámpec volt. A fején lyuk, a nyakán kötél. Kérdezi tőlem az őrsvezető: miért öltem meg az oláht? Kérdezte másnap a járásörmester úr is, meg tiszt urak is. Lehet, hogy nem valami értelmesen feleltem nekik, pedig magyaráltam kézzel, lábbal, hogy nem én akasztottam fel az oláht, de a két százsz esküdözött, hogy látták, mikor akasztottam. Én persze állítottam, hogy az már akkor legalább tizedikszor volt, na, annál rosszabb lett nekem. Egy félesztendeig kísérettek egyik tömlőből a másikba, kihallgattak százszor, orvos is megvizsgált, bezártak a bolondok

A turai őrs legénysége a trianoni emlékeztető előtt, laktanyájukban.

közé is, azután megint rendes tömlőbe zártak. Végre egy reggel Brassóban a fellegvárban bevitet egy őrmester az irodába, élém löki a civilruhámát és mondja, hogy:

— Vigyen az ördög, hordd az irhátat kifelé, de sebesen, mert rugok!

— Egy hónapig gyalogoltam, mire hazaértem. Útközben többször bezártak itt is, ott is, hogy miért csavargok. Mondom, hogy menjek haza, ha nem csavargok. Lassan, lassan végre hazaértem Parasznyára...

Csönd lett. A pipákból az éretlen dohány bűdös füstje vastagon kígyózott kifelé. Kis idő múlva újra megszólalt a csösz:

— Vajjon hol vannak most?

— Biztosan férgésznek valamerre — volt a megnyugtató felelet. — Hanem most már vacsorázzunk meg, mert egészen kihül a szalonna, indítványozta a kerülő.

A csösz felélesztette a tüzet, a kerülő pedig elővette a szeredást, kenyeret szelt, felszúrta a bieskájára és belenyujtotta a lábasba, hogy megszírozza. Úgy vette észre, hogy a lábasban valami nincs rendben, mert a kenyér nem akart benne csúszni és nem is lett zsíros. Levette a lábast a háromlábáról és a tűz világánál belenézett. A lábas belül szép tiszta volt, mert a két kutya, mialatt a két ember a csudálatos történeten izgult, a szalonnát csendben megette belőle, azután odébbálltak, mert nagyon okos állatok voltak.

A két jómadár tátott szájjal bámult bele az üres lábasba s hosszú lélekzeteket véve, villogó szemekkel mérlegelték, vajjon megkívánják-e az eset körülményei, hogy beverjék egymásnak a fejét...

Ezalatt a két kutya a közeli rekettysben kujtorgott. Fent szikrázva ragyogtak a csillagok. Köröskörül ezer és ezer ösztücsök füttyölte karban: — Gyűjts! Gyűjts!

Csempészsélet a trianoni határon.

Írta: BATÁR ANTAL alhadnagy (Budapest).

A Szut. 83. §-a előírja, hogy a jövedéki kihágások üldözésénél a csendőrség a pénzügyőri közegeket eljárásukban támogatni köteles. A csendőr csupán abban az esetben jár el önállóan, ha valakit dohány- vagy határvámjövedéki kihágáson (csempészesen) ér tetten.

A Szut. 492. pontja előírja, hogy ha a csendőrrjárőr valakit dohány- vagy határvámjövedéki kihágáson (csempészesen) tettenér, köteles az esetről tényleírást szerkeszteni és azt az őrizetbe vett tettesel és a bűnjelekkel együtt, — dohányjövedéki ügyekben a legközelebbi pénzügyőri szakasznak, — határvámjövedéki kihágási ügyekben a legközelebbi vámhivatalnak átadni.

Ahol pedig vámhivatal nincs, vagy ha élő állatokról, továbbá olyan tárgyakról van szó, amelyek romlandók, vagy amelyeknek megőrzése, vagy fenntartása a vizsgálati eljárás befejeztéig tetemes költséget okoznak, a községi előljáráshoz kell fordulni, amely köteles ezeket átvenni.

A tényleírás mintáját a Szut. 20. melléklete, a szerkesztésre vonatkozó irányelveket pedig a 20. a) melléklet tartalmazza.

Régebben nem okozott nagy gondot a csempészsélet meggátlása a csendőrségnek és más hatósági közegeknek, mert a dohánycsempészetet többnyire elintézték az arra hivatott pénzügyőri közegek, az ország határa leginkább csak Románia felől volt kitéve a csempészetnek, mint idegen államból, vagy államba irányuló cselekménynek. A volt osztrák-magyar monarchia keretén belül más volt a helyzet, mint most a trianoni csonka országhatárokon van.

Trianonban 1920 június 4-én félrevezetés, tájékoztatatlanság és főleg rosszindulatúan hozott egyoldalú békeszerződés felszabdalta Hazánkat. Országhatárok községeken, városokon, szántóföldeken, erdőrészekben, udvarokon, kerteken, stb. mennek keresztül. Az ilyen országhatár mentén azután könnyű dolga van a csempészeknek. Észrevétlenül üzhetik bűnös üzelmeket, mellyel az országnak felmérhetetlen károkat okoznak.

Mindnyájan tudjuk, hogy milyen szörnyű módon megcsónkították Hazánkat. De akik ott teljesítettek, vagy teljesítenek csendőrségi szolgálatot a csonka országhatárokon, azok tudják csak igazán, hogy mi is van ott a helyszínén.

A számtalan eset közül hamarosan csak egyet említek fel, ami 1920-ban történt Hont megyében, Tésa községben. Egy magasrangú nyugalmazott államférfinél megjelent egy cseh hadnagy által vezetett járőr s ott azt a kijelentést tette, hogy Tésa község nyugati és Tesmag község keleti határában

Az utolsó vizsga előtt...
(Bálint Géza örm. felv.)

húzódó Ipoiy folyó kanyarulatait a térképen egyenes vonalban összekötő vonal az országhatár, tehát a kastély cseh területen van. Ő azért jött, hogy ott szolgálatilag széjjelnezzon.

A szóbanforgó úr, — mint a békedelegáció volt tagja is, — iratokkal és térképekkel felszerelve magyarázta a cseh hadnagynak, hogy az mégsem lehet, hogy mikor az ágyba lefekszik, a lába magyar, a teste többi része ellenben cseh területen legyen, mert ha így volna, akkor egyik szobájából a másikba való átlépéséhez is határátlépési igazolványra volna szüksége, stb.

Közben nekem is üzenet jött, hogy a csehek ott vannak, mire a helyszínére siettem és értésére adtam a cseh járőrnek, hogy eltévedt, azonnal távozzon, ha nem akarja, hogy lefegyverezzem és bekísérjem őket, mert az a vonal mégsincs ennyire bent, hogy joga volna idejönni. Erre sietve eltávoztak és többé nem is jöttek oda. Világos, hogy ahol ilyen és ehhez hasonló helyen megy keresztül az országhatár, ott a csempészség is könnyű dolog.

Évekig szolgáltam a határszélen. Ismerem egy-néhány fogását a csempészeknek. Azért célom ezzel a közleményemmel ismertetni a csempészek trükkjeit, furlangjait, hogy ezáltal is megkönnyítsem a leleplezésüket, hogy ott szolgáló bajtársaim adandó alkalommal eredményesen tudjanak velük szemben eljárni, s így Hazánkunk hasznos szolgálatokat tehessenek és azt a károsodástól megóvhassák.

Különösen szokásos az állat (ló, szarvasmarha, sertés, juh), dohány, bor, termények és cukor csempészése. De a pénz és a ruhaneműcsempészség is gyakori.

Ruhaneműt, cukrot, dohányt, cigarettát, szivart, levelesdohányt sok esetben a ruhák, szoknyák alatt találtunk meg motozás útján. De vitték kocsin, csomagban is. A ruha alatti csempészsézt parasztos, bő és sok szoknya között és alatt követik el. Női motozó szükséges ahhoz, hogy megtalálja náluk. Találtak a nők melle közé, fent a combok közé elrejtve finom cigarettákat, test körül csavart selyemkendőket, a lábra egymásra felhúzott 2, vagy 3 pár harisnyát is. A fejre felkötött, egymás alatt levő több új kendőt stb.

Volt olyan is, hogy a kosárnak az aljára volt cérnával odafűzve a selyemkendő s mikor a kosarat a járőr megnézte, abban semmi gyanus nem volt. Mikor a tulsó oldalról visszajött este, a kosarat újból megnézték s az ismét üres volt. A járőrnek azonban feltűnt, hogy ugyanaz az asszony túlgyakran megy át a „rokonok látogatása céljából cseh területre s egy legközelebbi alkalommal már a kosár fenekét is megnézte, hát a legnagyobb csodálkozására annak a köröskörül font széle között volt a selyemkendő ügyesen odafűzve. A Vámkirendeltséghez lett előállítva, hol elvették a kedvét a további „rokon látogatás“-tól. Mikor a pénzügyi felügyelet, azt is a testre, ruhába csavarva, szeméremtesthez felkötve, hajba beleillesztve akarták kicsempészni.

Kocsin a fenékdeszka kettős s aközött lehet a dohányt, cukrot stb. elrejtteni és kicsempészni.

Nyáron olyan gazdák, akiknek a magyar oldalon is van földjük, a saját terményeik átvitelekor a megvett terményeket, ősszel, szüretkor a must mellett, az itt megvásárolt óbort csempészik ki idegen területre.

A csempészsézt nagyon nehéz leleplezni, mivel a hatóságtól határátlépési igazolvány és terménykivitel engedélyük van. Így szabadon járnak-kelnek át a határon, s ha bent az ország területén vásárolnak terményeket és a sajátjukhoz rakva kiviszik, azt igen nehéz megakadályozni. Ilyen esetben a jó bizalmi egyének tehetnek szolgálatot a járőrnek, — akik a vásárlást megfigyelik és idejekorán értesítik a járőrt.

Az állatcsempészséznél rájöttünk, hogy bárányt, birkát, sertést, szarvasmarhát és lovat is áthajtanak a határon olyan helyen, ahol akadályba nem ütközik s az idegen állam területén eladják. Az állatokra nem minden esetben váltanak járlatot, hanem anélkül viszik ki. De igen sok esetben szabályszerű járattal hajtják az állatokat.

Ilyenkor valamelyik határszéli lakos nevére iratják a járlatot s ha útközben találkoznak a járőrrel, amely ellenőrzi az állatokat, felmutatják a hamis névre kiállított járlatokat és sok esetben sikerül így bántódás nélkül eljutni a határ közelében levő községbe. Itt azután már rendszerint előre megbeszélt helyen bekötik az állatokat s az éjjel leple alatt viszik át az idegen állam területére.

Egy ízben hat lovat a budapesti Tattersaal-ban vásárolt két pozsonymegyei ember s mikor a határ közelében tettenértük, hogy át akarták cseh területre csempészni, kivágták, hogy ők nem csempészek, mert nyíltan a saját nevükre írva, Pozsonymegyébe irányítva, vették meg a lovakat. Ebben az esetben annyi igazuk volt a csempészeknek, hogy a járlatkezelők tévesen irányították a lovakat cseh területen levő községbe.

Ami vissza kell szereznünk: Brassó.

Nem használt azonban az érvelés, mert a kivitelhez előírt földművelésügyi miniszteri, vagy pénzügyminiszteri engedélyt és a vámhivatali láttamozást a kivitelhez előmutatni nem tudták, tehát a lovakat velük együtt átadtuk az illetékes hatóságnak, ahol büntetésen felül a lovakat is elkobozták.

Egy másik esetben nyolc lovat és egy hintót akartak cseh területre kicsempészní. A lovakat ezek is a budapesti Tattersaalban vásárolták, de két, a határ közelében lakó földbirtokos nevére írt járlat-tal. Az érsekújvári lakos csempészek hat lovat a határhoz közelfekvő fakitermelő telep istállójában helyeztek el. Két lovat fekete hintóba fogva, a községben egy fakereskedő udvarába hajtottak be. Mikor onnan kijöttek, — véletlenül találkoztunk s igazoltatásnál derült ki a lócsempészség, mert megmotozásnál a zsebükben megtaláltam a más nevére szóló járlatokat, melyről azok semmit sem tudtak.

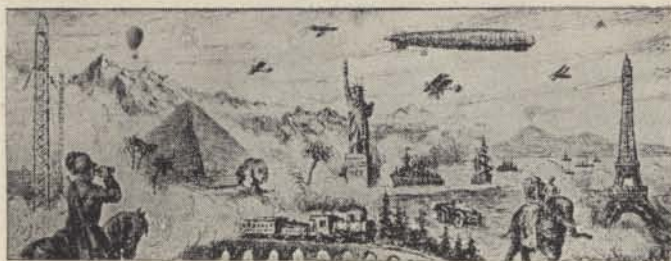
Huzamosabb tagadás után azután beismerték, hogy a lovakat ki akarták csempészní cseh megszállt területre. Az istállóban elhelyezett és a hintóba fogott, összesen nyolc lovat a határon, egy a helyi viszonyokkal ismerős ember 1000 koronáért és 100 darab szivarért kivitte volna éjjeli időben, ha mi tetten nem érjük őket. Így tudtuk meg, hogy a határhoz közel lakók nevére vásárolják a lovakat Budapesten s ezt azért teszik, hogy ellenőrzéskor kibújjanak a csempészség gyanuja alól. Mi természetesen a két földbirtokost személyesen ismertük s azt is tudtuk, hogy idegeneket nem bíztak meg a lóvásárlással, mert azt saját gazdatisztjeik útján szokták eszközölni. Lehetett volna azonban olyan járőrök is, akik nem ismerik a körülményeket s azokat könnyen félrevezethették volna a fenti furfanggal.

Egy más alkalommal úgy követtek el lócsempészséget, hogy az átvinni szándékolt lovakat a határhoz közel, valakinek a földjén szántásba állították s egy alkalmas pillanatban az Ipoly folyóhoz vezették itatni, azután a ló hátán ülve, átvitték cseh megszállt területre. Az ekét otthagyták a földön. Mikor azután pár hét múlva a csempész a lovakkal ismét átjött magyar területre, mint csempészt lovakat vele együtt őrizetbe vettük és az illetékes hatóságnak átadtuk, ahol méltó büntetésben részesült s a lovakat is elkobozták.

Egy más alkalommal hajnali lesen hallottuk, hogy egy kocsi mellékutakon zörög. Eléje kerültünk, trágya volt rajta, melyet cseh megszállt területről hozott át az illető s azt állította, hogy magyar oldalon van földje, arra viszi a trágyát. Gyanus lévén, hogy olyan korán és mellékúton viszi a trágyát, lehányattuk a földre s ekkor a szalmás trágya alatt zsákokban 4 métermázsza kristálycukrot találtunk. Beismerte, hogy már többször csempészt ilyen módon cukrot. A vámkirendeltséghez elővezettük, ahol méltó büntetésben részesült.

A csempészet üldözése elsősorban az arra hivatott szervek kötelessége, de azért országunk érdeke azt követeli, hogy a csendőrszolgák se menjenek el csukott szemmel és füllel az ilyen esetek mellett. A mi járőreink is sok ilyen csempészséget akadályozhatnak meg, illetve a csempészeket a hatóság kezére juttathatják, ha figyelnek.

Mostanában többször lehetett az újságokban olvasni, hogy gépkocsikon követnek el nagyobb mérvű csempészségeket, ruha, valuta, szacharin stb.-t csempésznek. Ezért a gyanus gépkocsikra is figyelmet kell fordítani az ország határán.

Portyázás.

Egy vén halász mesélte, hogy éjjelig szűrte a vizet a hálójával, akkor megúnta a dicsőséget s elindult öreges kocogással hazafelé. Egy fűzbokor mögül azonban csendőr járőr toppant eléje és rákiáltott: — Állj! — Az öreg halász beleijedt a kemény kiáltásba, gyökeret vert a lába. Megkezdődött a ki-kérdés: hol halászott, mivel, mióta, mit fogott, hogy mert éjszaka halászni. Mikor az öreg azt vallotta, hogy az új törvény szerint éjszaka is szabad halászni, a csendőrök megesörgették a bilincsláncot s ha még egy szót szól, bizony megvasalták volna. Késérően panaszkodott azután nekünk, hogy soha életében a törvényt nem bántotta, légynek sem ártott, miért bántak hát vele a csendőr urak olyan keményen, mintha legalább is meggyilkolt volna valakit.

Igaza van neki. Abban is, hogy éjszaka joggal halászott — amit ez a két csendőr akkor még nem tanult meg —, de abban is, hogy aránytalan keménységgel bántak vele a csendőrök. Erre a jámbor, vén csukafogóra rávetette magát a járőr a fegyvere, fiatalsága és hivatalos hatalma egész súlyával. Ennek a községyes vénembernek két puskát, két szuronyt, két kardot, csomó töltényt és az államhatalom egész komolyságát nekiszögezte a járőr, mintha legalább is száz verekedő legény véres bicskáit kellett volna a csizmaszárbá visszaparancsolni. Mire való ez? Azért van a csendőrnek fegyvere, törvényes hatalma, életerős fiatalsága, hogy másodmagával aggasztánokat ijesztgessen? Bizony elhez nem nagy bátorság kell. Tartogassuk csak a bátorságot és keménységet azoknak, akik adott esetben ugyancsak fegyverrel és fiatal erővel néznek velünk farkasszemmel. Ott aztán mutassa meg a csendőr, hogy méltó a bizalomra, ami vállára adta a puskát, jámbor vénemberekkel és a mindennapi élet apró kihágóival szemben azonban mérsékeljük a hatalom mutogatását. Ne lövöldözzünk ágyúval verebekre, mert ez visszataszító hatalmaskodás, amellel pedig ki talál fogyni a puskaaporunk olyan esetekre, amikor szükség lenne rá. Apró-cseprő esetekben a mérsékelt fellépés tekintélyt és tiszteletet biztosít a csendőrnek, a hatalmaskodás azonban csak arra jó, hogy megquölöljék és ráadásul a háta mögött még ki is nevessek. Mint az olyan embert, aki buzogánnyal üti a legyet.

Csak ötezer főnyi hadseregem volna — mondotta a madridi vörös miniszterelnök —, akkor a tengerbe kergetném Franco tábornokot.

Hogyan? Jól lát a szemünk? Hiszen a madridi vörös kormánynak többszázezer fős hadserege van, ami ugyebár jóval több ötezernél, hát miért nem

kergetik a tengerbe Francot? Azért, mert most már látják Madridban is, hogy az ő többszázezer főjük csak fegyveres ember, de nem katona. A többszázezer fegyveres ember nem ér fel ötezer katonával. Többszázezer fegyveres ember még nem hadsereg, ellenben ötezer katona már az. Keresve sem lehetne beszédesebb bizonyítékot találni arra, hogy katonai fegyelem nélkül nincs hadsereg és nincs erő. Ezt vallja különben maga az a szovjettábornok is, akit az oroszok Madrid megvédésére rendelték ki. Kijelentette, hogy a vörös csapatok fegyelmezetlensége miatt Madridot megvédeni nem lehet. Hát ezt nálunk 1919-ben egészen másként mondták. Akkor azt hallottuk, hogy az „átkos fegyelem“ a régi világ talál-mánya, az öntudatos katonának nem kell a katonai fegyelem, mert anélkül is tudja ő a kötelességét, megcsináltatja vele az önfegyelem. Hát most Madridban is levezgáztak ezzel a maszlaggal. Ott nyüzsgőnek százezerszázmra ezek az úgynevezett öntudatos katonák s a miniszterelnök, meg a szovjettábornok mégis azon tépi a haját: honnan a föld alól teremtsen elő csak ötezer fős hadsereget, csak ötezer igazi katonát? Mi megmondjuk, honnan. Keressék meg magukban újra a nemzeti érzést, az erkölcsöt és istenhitet, akkor megint lesz katonájuk sokkal több ötezernél. S akkor nem is kell Franco tábornokot tengerbe zavarni, mert a két testvér-hadsereg félúton össze fog ölelkezni. Mivel azonban Madridban megmaradnak amellel, hogy nem kell a katonai fegyelem, Franco tábornok katonái bevonulnak Madridba. Mindössze ennyi a különbség fegyelem és fegyelmetlenség között.

És a szovjettábornok! Hát ilyen is van? Hiszen az oroszok is úgy kezdték, hogy először nem maradt semmi, ami a katonai fegyelemre emlékeztet, azután megcsinálták a katonatanácsokat, de azok sem segítettek a zűrzavaron. Vissza kellett hozni a „rég“ fegyelmi eszközöket, azzal a különbséggel, hogy ők az egyszerű fogságot pisztollyal helyettesítették, alaposan ráduplázva a régi katonai szigorra. Mikor ez sem használt, akkor elvtársi minőségben megint parancsnokokat állítottak a csapatok élére és amikor ez sem szüntette meg a fegyelmetlenséget, jött a tiszti iskola, a hadiakadémia, újrászülettek a rendfokozatok annyira, hogy most már szovjettábornokok is vannak. Minden úgy, mint minden valóságos hadseregben a történelem minden szakában és a föld minden országában mindig volt és lesz. Pontosan oda jutottak tehát vissza, ahonnan elkanyarodtak. De hát akkor mire volt jó az elkanyarodás? És főleg: miért kellett emiatt annyi embernek elpusztulnia? Erre már csak az tudna felelni, aki az emberi korlátoltság törvényeiben járatos, az pedig egyedül a jó Isten lehet.

Románia büszkén veri a mellét. Tizenkét évig kószált egy levél, amíg a Szatmárnémetiben lakó címzett megkapta. Most azt mondják a románok, hogy ez aztán megbízható posta. Ennyi időn át mennyi kézben megfordult a levél és nem veszett el. Nem ám, sőt túl egy évtizeden még kézbesítették is. Ezzel szemben a magyar postáról csak azt a szerénységet ismerjük, hogy a leveleket egyszerűen huszonnégy óra alatt kézbesíti.

ÓVAKODJUNK A KÉMEKTŐL!

(A *Domenica del Corriera* engedélyével. Néhai Ambrózy Gyula ny. tbk. fordítása.)

I.

A láthatatlan társ.

Ez a reám nézve eléggé kellemetlen eset a háború első évének második felében és pedig pontosan 1915 július 21-én történt. Ezen a napon sokat dolgoztam, amennyiben számos olyan szövetséges alattvaló kihallgatását foganatosítottam, akiknek a megszállott belga területről „a szabad belga” néven szerepelt szervezet támogatásával sikerült elmenekülniök s Hollandiába jöttek. A kihallgatásuk révén összegyűjtött anyag nagyon gazdag és érdekes volt s így abban a helyzetben voltam, hogy a Németország által összpontosítani szándékolt erőkről, melyekkel a francia ellenállást akarták legyőzni, nagyon alapos és a részletekre is kiterjedő jelentést tudtam szerkeszteni. Cél szerűnek tartottam ezt a hosszú jelentésemet rejtjelezve összeállítani; ez bizony eléggé fáradságos munkának ígérkezett és elvégzése majdnem egy teljes éjszakát vett igénybe. Mihelyt azon az estén tehettem — és pedig körülbelül 10 óra felé — újból hazatértem szobámba, melyben mintegy 20 nap óta laktam Bredaban egy penzióban, a holland Brabantban. Már pár óra óta irtam türelmesen a rejtjelkules felhasználásával, midőn szobám ajtaja egyszerre csak feltárult s a küszöbön egy kúszó öltözkű asszony jelent meg, kibontott haja a vállaira omlott. Arca rendkívül sápadt volt s a félelem arcát eltorzította. Egyik kezével a hasát nyomta, míg a másikkal göresösen az ajtófélfába kapaszkodott. Felugrottam, hogy a szerencsétlennek segítségére lehessek, de még mielőtt elérhettem volna, szívetépő hörgéssel a földre zuhant. A csengőhöz rohantam, de mialatt azt megnyomtam, máris eszembe jutott, hogy a készülék már két nap óta rossz. Így nem maradt más számomra hátra, mint hogy a folyosón végigfutva, a pincér segítségét vegyem igénybe, aki egy díványon pihent. Hirtelen felkötöttem és most már együtt kezdtük meg az utat a hosszú folyosón végig. Mindez annyi ideig sem tartott, mint amennyire ezek elbeszéléséhez szükségem volt s így képzelhető, hogy mennyire meg voltam rökönnyödve, midőn szobámba visszatérve, az asszonynak hült helyét találtam.

Gondolom, hogy a pincér valami veszélyes alvájárnak tarthatott, mert néhány szót mormogva magában, hátrafelé menve eltávozott, miközben egy szálam és félelemmel vegyes pillantást vetett reám. Magamra maradva kevésen múlt, hogy fel-

nem kiáltottam, mikor azt vettem észre, hogy íróasztalomról fontos okmányok tűntek el. Különös még csak mondani is, de a rejtjel-kules érintetlen volt, jóllehet nem kevésbé pompás zsákmány volt az is.

Ösztönszerűleg először az asszony felkutatása céljából el akartam rohanni, de máris eszembe jutott, hogy semleges területen vagyok s így semmi körülmények között sem volt szabad kilétemet elárulnom. Másrészt a sötét éjszakába kitárt ablak is sokat mondott, mert nagyon is világosan adta érte semre, hogy a ravasz kalandornő merre távozott. Sőt egy motor hirtelen berregése nem kevésbé világosan azt adta tudtomra, hogy milyen eszköz igénybe vételével igyekszik saját bájos személyét, no meg értékes zsákmányát is biztonságba helyezni.

Kimerülten ültem a széken, miközben idegesen szorítottam állam két öklöm közé azon tépelődve, hogy most már mire határozzam el magamat. Két hónapnál rövidebb idő óta tartoztam a titkos szolgálathoz és ez a kiabáló vereség alig válhatott előnyökre pályafutásom szempontjából.

„A legkisebb részleteket is figyelembe kell venni és meg kell tanulni észrevenni még a leglegyegetlenebb cselekményekben is a kelepécét”. Maxwell ezredesnek, aki a devonshirei szakiskolában működött, voltak ezek a szavai s ezek kínozták elgyötört agyamat. Már elegendő lehetett volna számomra maga a csöngettyű elromlása is ahhoz, hogy gyanút ébresszen bennem; no meg miért éppen az én szobámba rohant be a nő, amikor az összes szobák mind a folyosóra nyíltak? Maxwell ezredesnek igaza volt, de hogy végeredményében részrehajlatlanul lehessen felettem bírálatot gyakorolni, szükséges lenne azt a kérdést felvetni, hogy hogyan viselkedett volna bárki más az én helyzetemben. Most csak egy elhatározásra lehetett jutnom: várni hajnalig, majd felülni a gyorsvonatra és francia területre előljáróimhoz eljutni. Jelentést akartam írni arról, ami velem történt, emlékezetből összefoglalva mindazt, amit már a tőlem ellopott jelentésben leírtam, valamint a további teendőket, illetőleg utasításokat kértem volna.

Már majdnem egy óra óta irtam, midőn egyszerre csak halk kopogtatásra rezzentem össze. Milyen más meglepetéseket tartogathatott számomra még ez az átkozott éjszaka? Felkeltem, hogy az ajtót kinyissam, immár kellő tapasztalatokkal rendelkezve ahhoz, hogy bármilyen újabb cselszövényt megghiúsítsak, de egyúttal arra is elhatározva, hogy bárkivel is szembeszállok.

Amint már említettem, még csak kezdetén voltam veszélyes és nehéz életpályámnak. Viszont idegeim még nem voltak annyira megedzve, amennyire ez kívánatos lett volna. Bevallhatom tehát, hogy midőn az ajtót kinyitottam, nagy megerőltetésembe került egy csodálkozásszerű kiáltást visszafojtanom, éppen azt a nőt látva magam előtt állva a küszöbön, aki oly ügyesen felültetett.

Azt kellett volna hinnem, hogy hallucinálok, ha ez a nő, aki nyilván mulatott az én megrökönnyödésemen, nem ütött volna egyik kezével vállamra, mosolyogva jelentve ki, hogy ő egyik kártársam. Szobámba belépve, kifogástalan okmányokat mutatott fel, amelyekből tényleg megállapíthattam, hogy a szövetséges ellenkémiszolgálat alkalmazottja.

— „Ön tudja — körülbelül így magyarázta nekem —, hogy szolgálatunk első idejében mindnyájunknak van egy társa: egy láthatatlan társunk, aki minden ténykedésünket figyeli. Éppen én voltam megbízva azzal, hogy Önt és munkáját megfigyelem. Miután az Ön által írt jelentés felette sürgős volt, hasznos dolgot véltem cselekedni akkor, amikor azt birtokomba kerítettem, hogy azt azonnal parancsnokságunkhoz juttathassam. Ön bizonyára azt akarja kérdezni, hogy ahelyett, hogy ehhez a cselhez folyamodtam, miért nem mutatkoztam be egyenesen Önnek s miért nem kértem egyszerűen a jelentés átadását? Ön még tapasztalatlan. Mint már tudja, az volt a megbízatásom, hogy Önt titokban megfigyelem s így nem voltam felhatalmazva arra, hogy Ön előtt kilétemet felfedezzem, amit most már jogom van megtenni, mert holnapról kezdve együtt fogunk dolgozni.

II.

Doktor-kisasszony.

Köztudomású, hogy az európai háború alatt több nőt fogtak el kémkedés miatt. Kevésbé ismeretes dolog viszont az, hogy nem kevés azoknak a veszedelmes kalandornőknek a száma — a híres Mata Harryn kívül — akik halálra lettek ítélve. Így Schmidt Margit 1915 március havában, Foss Ottilia ugyanezen év augusztusában, Jose de Basy Mária 1916 januárjában, míg Alvarez Josephine, Francher Viktória és Ducret Sidonia ugyanezen év május és június hónapjában; de lehetne ezt a szomorú sorozatot valószínűleg még tovább is folytatni.

De a kémek ellen indított vadászatainknak — bár azokat nagy ügyességgel és elkeseredéssel folytattuk — természetesen nem sikerült a nagyszámú ellenséges kémeket mind kiküszöbölni s azok közül igen sokan elmenekültek. Ez utóbbiak közül azt hiszem, a legelső helyen áll az úgynevezett „Le Docteur“ kisasszony. Minden továbbiak nélkül lehet állítani, hogy ennek a nőnek a teljesítményei romantikusabbak, mintsem hogy azokat az ember elképzelhetné.

Ez a szőke, középtermetű és törékeny külsejű nő nem volt nagyon szép. 1917 végén ilyennek láttam Le Docteur kisasszonyt Antwerpenben, ahol kiküldetésben voltam és ahol ez a nő az ellenséges kémiszolgálat egyik legtevékenyebb osztályának élén állott. Hogy mi volt a pontos neve? Titkos kémiszolgálatunk legpontosabban vezetett előjegyzései sem túlságosan szabatosak e tekintetben. Van, aki azt állítja, hogy személye egy bizonyos Lessler Mária Anna nevű nő személyével azonos, aki egy jómódú berlini családnak volt a sarja és aki életének 16. évében otthonról egy bizonyos Vynansky Károly nevű katonatiszttel megszökött. Ez a nyakig eladósodott tiszt állítólag kémkedésre adta magát s őt e téren folytatott tevékenységében éppen ez a fiatal barátnője támogatta. Mások ezzel szemben azt mondják, hogy neve Heinrichsen volt. De bármiként is áll a dolog, a tény az, hogy igen előkelő életmódot folytatott és már a háború előtt a kémiszolgálat terén működött, széltében-hosszában bejárta egész Európát, miközben magát hol Lanwain grófnőnek, hol pedig Aspremont grófnőnek adta ki. Majd 1913-ban

festőként szerepelt s keresztül-kasul bejárta Franciaországot, Hollandiát és Belgiumot, majd pedig biztosan Angolországba ment. A világháború kitörésekor Olaszországban tartózkodik. Innen először vöröskeresztes hölgynek, majd varieté-művésznőnek, végül parasztnőnek kendőzve magát, egy igen izgalmas utazással sikerült a fegyverben álló Franciaországon és Belgiumon keresztül Berlint elérnie. E nem rövid utazás alatt a francia-belga hadműveletekre vonatkozóan igen becses adatokat gyűjtött, így pl. a küszöbön álló angol beavatkozásra vonatkozóan is.

Berlinben, ahol ezt a leányt úgy fogadják, mint ha diadalmenetben vonult volna oda be, azt hiszik, hogy nálánál alkalmasabb személy nem akadhat az Antwerpenben felállítani tervezett kémközpont számára. Ez oknál fogva meg is bízták a Boulogne-Paris-Épinal-Bellfort-i vonaltól nyugatra működő igen fontos kémosztály vezetésével.

Le Docteur kisasszony hivatásának gyakorlása során szervezőképességének oly fokú bizonyítékát szolgáltatja, amely egy ennyire fiatal nőnél egyenesen elképesztő. Aprólékosan rendelkezik és alárendeltjeire rendkívüli befolyást gyakorolva, irányítja az óriási és bonyolult szolgálatot. Gyakran székelyéről — Antwerpenből — Hollandiába és pedig Rotterdamba megy, ahol a szövetséges ellenséges kémiszolgálat valamennyi ügynöke ismeri őt. De senki sem sikerül őt elcsípni. Mindig autóban utazik, másrészről pedig állandó kísérettel is. Volt egy pillanat, amelyben úgy látszott, hogy lépre lehet csalni. Ez akkor volt, amikor egy merész belgának annyira sikerült a kalandornő kegyeibe beférkőznie, hogy legmeghallgatottabb bizalmasa lett. Akkor úgy látszott, hogy a fiatal nőnek — engedelmességre szíve ellenállhatatlan kívánságának — bele kell esnie a számára oly türelmesen előkészített kelepcebe. Egy napon azonban megtudtuk, hogy a merész belga nem került többet vissza. Mindenki vakon követi a nő rendelkezéseit, mert köztudomású dolog, hogy kérlelhetetlen az árulók megbüntetésében, sőt még az alkalmatlanokkal szemben is. Ő honosította meg azt a rendszert, hogy a hasznavehetetlen, vagy veszedelmes kémhársaktól oly módon lehet megszabadulni, hogy azokat oly vállalkozásokkal bízva meg, amelyekről visszatérés nincs, vagy egyszerűen elárulja őket az ellenségnek. Mindenki retteg ettől az acélszemű és rettentő akaratú leánytól. A legvakabb önmegtagadást követeli, az aprólékossáig kioktatja az alárendeltjeit és a legnagyobb mértékletességet követeli tőlük, a következőket mondván: „ha feladata arra kényszeríti, hogy vidám köröket keresen fel, óvakodjék különösen az italtól és a nőktől.”

Egy bizonyos Van Kaarbeck nevű holland megfélemedezett a hajlíthatatlan főnök okos szavairól és egy éjjel egy montmartrei társaságban, amikor a kelleténél jobban felöntött a garatra, történetesen néhány bizalmas természetű közlést eresztett ki a száján egy vidám, alkalmi társnője előtt. Majdnem virradt már, amikor kitámoltyogott a helyiségből, de csak néhány lépést tudott előre tenni. Valaki hirtelen oly közel lépett hozzá, hogy meglökte; úgy látszott, mintha villám sújtotta volna. Egy pillanat múlva — anélkül, hogy csak egyet is tudott volna sóhajtni — a földre zuhant. Tördöfés ölte meg.

Egy másik, Marx József nevű alárendeltjét anyyira megfélemlítette ez a könyörtelen főnök, hogy amikor Angolországba ért, hogy ott egy megbízatást elintézzon, inkább a rendőrségnél jelentkezett; öt évi kényszermunkára ítélték.

„A vörös tigris” — így nevezték Le Docteur kisasszonyt — nem mulasztotta el, hogy közvetlenül maga is kémkedjék. 1917 végén vagyunk éspedig abban az időszakban, amikor a nagyarányú offenzívák készülődnek. Új és biztos hírekre van szükség. Ki tudja ezeket megszerezni? Pár nap múlva egy zavart külsejű, lencsétől borított arcú, kissé bárgyú és zavart leány kopogott Páris állasközvetítő intézeteinek ajtaján, hogy mint társalkodónó alkalmaszt találjon. Ámbár külseje nem nagyon biztató, bizonyítványai kitűnőek s így a leánya végül is egy Saint Francois nevű utcában lakó családnál alkalmazást talál, éspedig ugyanabban a házban, ahol a kémszolgálatához beosztott egyik francia tisztnek van az irodája! A többi könnyen ki lehet találni. A leány nem más, mint a hírhedt Le Docteur kisasszony. Egy éjszaka valakit kloroformmal elaltatnak, értékes okmányok eltűnnek; a csiny végre van hajtva.

Később, amikor megint az amerikai csapatokat érintő adatokra van szükség, Barcelona egyik előkelő körében egy brazilai ültetvényes előkelő felesége tűnik fel.

— Hogyan lehetséges az, — mondja a jó úrnő — hogy mi itt a szalonokban ülünk, mialatt a háború annyira arat a vitézek soraiban? Jótékony célú aláírások, szeretet-csomagok, a szép pamut-munkák mind nagyon szép dolgok, de szükség van arra, hogy mozogjunk is. Alakítsunk egy hölgybizottságot és menjünk katonai kórházakba és ott nyujtsunk segítséget.

Ezt a jótékony irányú javaslatot nagy lelkesedéssel fogadják és a brazilai hölgy kis idő múlva már Franciaországban van egy csoport nemes hölgygel és hosszabb időn át tartózkodik ott, sokat fáradozva a katonai kórházakban. Természetesen ez a derék jótékony hölgy és Le Docteur kisasszony egy személy. Franciaország minden részét bejárja és gyűjti az adatokat, amelyek őt érdeklik. De egy napon, mialatt éppen egy sebesült tisztet kötöz be, véletlenül leleplezik. A katonai kórházban riadót fujnak, az örök reá készülnek magukat vetni. De hirtelen revolver villan meg erős és könyörtelen kezében. Két lövés és a katonák, akik hozzá legközelebb voltak, a földre zuhannak. Ezután továbbfut, eléri a kaput és a kórházat körülvéő erdőségekbe veti magát, mialatt 20—30 fegyveres ember üldözi. A fegyverek szünet nélkül ropognak. Egy hozzá nagyon közelálló tiszt már éppen meg akarja ragadni. Egy pillanat, a kémnő hirtelen megfordul s a tisztet leüti. Most már az est árnyai sötétségbe borítják az erdőt. A katonák egy darabig még vadul lövöldöznek, de hiába. Le Docteur kisasszony eltűnt.

Mondják, hogy ezidőszent egy gyógyintézetben van elhelyezve, ahol eredmény nélkül igyekszik azoknak a mámorító mérgeknek rettentő hatásától megszabadulni, amelyek annak lettek a következményei, hogy a háború éve alatt átélt rendkívüli kalandjai során egészsége kárára visszaélt velük. Legalább is így mondják, de azok, akik ismerték őt, nem nagyon tudnak ennek hitelt adni.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

A bosszú szerepe.

írta: MONORI PÁL törzsőrmester (Tótkomlós).

(Nyomozta: a szeghalmi őrs a szegedi nyomozó osztály támogatásával.)

1935 április 1-én éjjel 1—2 óra közötti időben Tatár János* szeghalmi lakos az őrsön feljelentést tett, hogy a szomszédságában lakó Tökés József lakásába ismeretlen tettes behatolt, a hálószobában alvó Tökés Józsefné és Fehér Jánosnéra rálőtt. A támadó a két nőtől pénzt követelt, de Tökésné az üzletajtón keresztül az utcára kisurrant, mire a tettes a kerteken keresztül elmenekült.

Az őrs járőrei azonnal megjelentek a helyszínen, hol a két nőt véresen, az ágyban fekvő találták. Az egyik dunna meg is gyulladt.

Tökés Józsefné előadása szerint férje 1935 március 30-án a délutáni órákban üzleti ügyekben kerékpáron Gyulára utazott úgy, hogy az üzletben, illetőleg a lakásban egyedül maradt. Este 18—19 óra között sógora, Fehér János, feleségével eljött hozzá beszélgetni. Kb. 20 óráig beszélgettek, 20 óra után sógora eltávozott, míg sógornője ottmaradt nála hálótársnak.

Sógora távozásakor az ajtókat bezárta, majd sógornőjével lefeküdtek. Egy darabig még beszélgettek, 23 óra tájban aludhattak el. Mély álomból olyan érzésre ébredt, mintha valami szúrás érte volna a szemét, ugyanabban a pillanatban lövés-szerű robajt is hallott. Fejét a dunya alul kiemelve az ágya előtt magastermetű embert látott, aki bundába volt burkolva úgy, hogy az orra sem látszott. Az illető pisztolyt tartott a kezében és azt kiáltotta: — Meghaltok, kutyák! Ti tettetek tönkre, én a családommal éhezek, látod most is meztől vagyok, nektek meg mindenetek van. Pénzt vagy életet! — Azt válaszolta: — Csak 10 pengőm van, az is az üzletben, de várjon amíg a szemem megmosom, mert nem látok a vértől. — Megmosta a szemét és ekkor meglátta hálótársát is, aki az ágyban ült, az arca véres volt és jajgatott. Amikor ő az ágyból kilépett, az idegen a pisztolyát ráfogva állandóan kísért. Be ment az üzletbe, ahol azonban nem a pénzt kereste, hanem az utcára nyíló ajtón keresztül az utcára menekült és fellármázta a szomszédokat.

Előadta még, hogy amikor lefeküdtek, az üzletajtót, a kaput és a konyhaajtót bezárta és így fogalma sincs arról, hogy a tettes hogyan jutott be a lakásba.

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

Fehér Jánosné előadása az elalvásig egyezett Tökésné előadásával. Mély álomból két lövés zajára ébredt. Felriadva, az ágya előtt bundába burkolt ismeretlen egyént látott. Az arca sem látszott ki, csupán a kezefejét látta, amelyben pisztolyt tartott. Nagyot sikoltott és ijedtében az ágyában befelé akart fordulni. Fordulás közben az idegen valami szűrő eszközzel két ízben a hátába szúrta. Ekkor észlelte még azt is, hogy a balszemére nem lát s hogy az arca vérral van borítva. Ugyanekkor látta a szomszédos ágyban Tökésné, aki véres fejjel jajgatott. A rabló Tökésné ágyához lépett — mert valószínűleg felismerte őt, mint tulajdonosnőt — és pénzt követelt tőle. Tökésné felkelt, véres szemét megmosta, majd a közvetlen odanyíló ajtón átment az üzletbe, hogy a pénzt elhozza. A rabló ezalatt őreá fogta a pisztolyt s azt mondta: — Meg ne mozduljon! — Tökésné azonban valójában nem a pénzt kereste, hanem az üzleten keresztül, az utcára nyíló ajtón át, az utcára menekült. A rabló ezt látva, hátrálva a konyhán keresztül az udvarra menekült. Menekülése közben a bundát a hálószoza és a konyha küszöbén ledobta magáról. A tettesről nem tudott személyleírást adni, mert teljesen beburkolódzott a bundába. Csupán annyit látott, hogy mezítláb volt. Arra emlékszik, hogy a pisztoly a rabló jobb kezében volt. Nem tudja azonban, hogy őt melyik kézzel szúrta meg.

A járőrök éjjel nyomok után nem kutattak, nehogy értékes nyomokat megsemmisítsenek. Csupán az ajtót és a bundát vették szemügyre. Az ajtókon nem lehetett erőszak nyomait felfedezni, pedig azokat — mind az üzletajtót, mind a konyhaajtót — a sértett lefekvés előtt belülről bekapcsolta. Ebből arra lehetett következtetni, hogy a tettes még a konyhaajtó bezárása előtt, a konyhán keresztül, a kamrában elbújt. A kamrában volt elhelyezve a bunda is, amelyet a tettes a cselekmény elkövetésénél felhasznált és menekülés közben visszahagyott. Tökésné előadása szerint az ajtó bezárása után a kamrában is megfordult, de világot nem gyújtott s így a tettest ott nem is láthatta. Így történhetett meg, hogy tettes megvárva, míg a sértettek elaludtak, zajtalanul bejutott a hálószozába.

A bundán két vércsepp volt látható. A dunyhák végei keresztül voltak löve, mert rá voltak húzva a sértettek fejére. A tettes a dunyhán keresztül célzott. A járőröknek az volt a benyomása, hogy a cselekmény inkább bosszú műve volt, mint rablógyilkosság kísérlete. A tettes ugyanis mindkét sértett fejére célozva lőtt. Ez a tény gyilkossági szándék mellett tanuskodik. Feltevésünk az volt, hogy a tettes abban a tudatban tette lövéseit, hogy azok Tökést és Tökésné érik.

Amikor kivirradt, a járőrök megállapították, hogy a tettes az utcára néző kerítésen keresztül mászott be az udvarra. Beugráskor egyik lába belülről puha talajt ért. A nyom cipős láb nyoma volt. A talprészen folt nyoma volt látható. A nyomot kiöntöttük, ami azonosításra alkalmasnak látszott. Itt azonban egy pillanatra megállottunk, mert a sértettek előadása szerint a tettes mezítláb volt, de a helyszíni szemlét a tágabb környékre is kiterjesztettük és megtaláltuk a tettes menekülésének csapását is, amely a kerteken keresztül vezetett és szintén

mezítláb lábnyomokból állott. Ebből is biztosítottunk néhány azonosításra alkalmasnak ígérkező nyomot. Az ellentétet egyelőre nem tudtuk megmagyarázni magunknak. A csapás a kerteken keresztül az utcára vezetett, ahol a kemény talajon elvesztett. A csapás mentén egy kis kulcsesomót is találtunk, amely zsineggel volt összekötve. Más nyomot felfedezni nem sikerült.

Időközben Tökés is megérkezett Gyuláról. Kikérdezése során előadta, hogy előző nap délután üzleti ügyekben Gyulára ment, ahova 20 órakor érkezett. Ügyeinek elintézése után hazafelé indult Szeghalomra. Arra a kérdésünkre, nincs-e valaki ellen gyanuja, Tökés előadta, hogy volt üzlettársai: Kohn Jenő és Vecsei István üzleti ügyekből kifolyólag megharagudtak rá és a közös üzletet is megszüntették. Kohnnal pereskedik is. Kohn, akit a bíróság egy ízben el is marasztalt, azt a kijelentést tette, hogy addig nem nyugszik, amíg el nem teszi láb alól. Kijelentette azt is, hogy neki családjával együtt sokat kell Tökés miatt szenvednie. Ez arra értette Kohn, hogy a pereskedés folytán sok perköltséget fizetett. Tökésné ugyancsak ennek a gyanujának adott kifejezést. Felsoroltak még Tökésék több olyan egyént is, akik tartoznak nekik. Mindezeket feljegyeztük, majd a nyomozó alosztály parancsnokának, valamint az ügyészségnek tett jelentés után a nyomozást megkezdtük.

A tettes kijelentése és Kohnnak előzőleg tett kijelentése hasonlóságot mutatott. Mivel Kohnnál az indítók fennforgott és így róla a cselekmény elkövetése feltételezhető volt, nála és a másik üzlettársnál, Vecseinél házkutatást tartottunk. A házkutatás eredménytelen maradt. Vecseinél találtunk ugyan egy pisztolyt, de a későbbi megállapítás szerint a pisztolyból az utóbbi napokban nem tettek lövést. Vecsei tagadta még azt is, hogy a pisztoly az ő tulajdona volna, mert csupán bérlő volt abban a lakásban, ahol a pisztolyt a szalmában megtaláltuk. Kohn és Vecsei alibijét is megvizsgáltuk. Ez sem hozott eredményt és így bizonyítékok hiánya miatt kénytelenek voltunk őket szabadon engedni, annak ellenére, hogy mind a sértettek, mind a falu közvéleménye őket gyanúsította és a mi első benyomásunk is ez volt. Kohn ellen még az is súlyosbította a gyanút, hogy pisztoly tartására engedélye volt, de előadása szerint a pisztolyt az utóbbi napokban ismeretlen helyen elveszítette. A cselekmény elkövetését vagy azt, hogy abban bármi részük volna természetesen tagadták.

Mivel alibit igazoltak, arra a feltevésre jutottunk, hogy valakit felbéreltek a gyilkosság elkövetésére. Ilyen irányban nyomozva megállapításainkat kiterjesztettük az összes gyanús egyénekre, szokásos büntetésekre, de valamennyien alibit igazoltak. Házkutatásokat, személymotosásokat tartottunk, keresve mindenütt a bizonyos foltos lábbelit, de mindhiába.

A helyszínt újból és újból felkerestük, hogy hátha elnéztünk valamit, hátha valami újabb adathoz jutunk. Fáradozásunk eredményeként egy tanuhoz jutottunk, aki március 29-én este 20—21 óra közötti időben a sértett lakása közelében egy ismeretlen egyént látott ólálkodni, aki a tanu közeledésekor az egyik közeli utcába menekült. Ebbe az irányba is

bevezettük a nyomozást, de az ismeretlen ólalkodó kilétét nem sikerült megállapítani.

A falu összes cipészeit kikérdeztük arra nézve, hogy közülük valaki nem csinált-e mostanában a nyomhoz hasonló cipőjavítást. Ez a kísérletünk is eredménytelen maradt.

Már egy hete nyomoztunk éjjel-nappal, minden eredmény nélkül. Ekkor Tökést újból elővettük. Faggattuk, hogy kik lehetnek még ellenségei, kik az adósai. Adósa, mint fűszerkereskedőnek, igen sok volt. Ezek közül a kevésbbé megbízhatókat sorra vettük, de valamennyien alibit igazoltak s ellenük semmi gyanú nem merült fel. A sok sikertelenség után már arra gondoltunk, hogy nem idegen, más községbeli egyénnel követtették-e el Kohnék a cselekményt. Ezt a gondolatot azonban elvetettük, mert minden amellett szólt, hogy a tettes a helyszínnel és a helyi viszonyokkal teljesen ismerős volt. A cselekmény tekintetében az volt a meggyőződésünk, hogy a tettes bosszúból és nem rablási szándékból cselekedett. Ha ez a föltevés megállja a helyét, akkor csakis Tökéstől várhatunk útbaigazítást, tehát újból elővettük. Kikérdezésekor megkérdeztük, nem vett-e valakitől mostanában ingatlant. Árverésen megszerzett ingatlanra gondoltunk elsősorban. Tökés elmondotta, hogy Majoros János ottani lakostól árverésen vett 4 hold földet.

Kikérdeztük Majorost, aki elmondotta, hogy Tökés 1933-ban az ő tartozása miatt elárvereztette 4 hold földjét és azt az árverésen meg is vette. Majoros egyébként a legjobb hírnévnek örvendett és kifogástalan alibit igazolt. Egyéb gyanús körülmény sem merült fel ellene, amiből arra lehetett volna következtetni, hogy a cselekményt valaki az ő felbujtására követte volna el.

Tökés megnevezte még Sipos József szeghalmi lakost is, akitől 1932 második felében házat vett, ugyancsak árverés útján. Kikérdeztük Sipos Józsefet, de ellene sem merült fel semmi gyanú. Sipos beszélgetés közben elmondotta, hogy több gyermeke van, akik — amióta vagyonkáját elárverezték — bérletekkel kínlódnak és igen nehezen élnek. Ha nem az apa, akkor hátha valamelyik fia, gondoltuk. A legidősebb fiát felhívtuk. Első dolgunk az volt, hogy a cipője talpát megnézzük. A cipőn olyan foltot találtunk, amely teljesen egyezett a kerítés mellett visszamaradt nyomnál észlelhető sajátossággal. A fiú 21 éves volt s néhány barátságos biztató szóra a cselekmény elkövetését beismerte és lefolyását a következőképpen adta elő:

Tökés 1932-ben édesapjától árverés útján megvásárolta a házukat. A házból árverés után sürgősen ki kellett költözniük, annak ellenére, hogy a szülei kérték Tökést, hogy őszig még a házban lakhassanak. Ő már akkor elhatározta, hogy Tökésen lelketlenségéért alkalomadtán bosszút fog állani.

1935 március 29-én el is ment Tökés lakása közelébe, hogy végez Tökéssel és feleségével. Mivel megzavarták, tervét másnapra halasztotta. Másnap este újból odament. Régebben házuk padlásán talált egy pisztolyt két rozsdás tölténnyel, ezeket és egy törzszerű kést is, magával vitte. Igen sötét volt, az üzletből beszélgetést hallott. A kapu zárva volt s így a kerítésen keresztül beugrott az udvarra. Ott senkit sem látott, bement a folyosóra nyíló konyhába, majd azon keresztül a kamrába. Ott levetette cipőjét és az ott talált bunda alá húzódott. Ez kb. 19—20 óra közötti időben lehetett. Az üzletből még mindig hangos beszéd hallatszott ki. Később valaki bejött a kamrába, de világot nem gyújtott és így nem vette észre őt. A hálószobából kb. 23 óráig hallott beszédet. Éjfél után, kb. háromnegyed egy óra tájban meztláb besurrant a hálószobába, amelynek ajtaja nyitva volt. Megelőzőleg a folyosóra nyíló konyhaajtót, amely belülről be volt kapcsolva, kinyitotta, hogy ha menekülni kell, gyorsan menekülhessen. Amikor a szobába lépett, egy pillanatra hallgatódzott, majd felgyújtotta a villanyt. A pisztolyt jobbkezebe fogva odament az egymás mellett álló ágyakhoz. Az alvók feje alig látszott ki a dunyha alul. Mindkettőre egy-egy lövést tett. Amikor a közvetlen közellevő ágyon alvó nő felemelkedett és a fal felé fordult abban a hitben, hogy Tökésné, a balkezeiben levő késsel kétszer a hátába szúrt. Amikor felismerte, hogy Tökésné a túloldali ágyon fekszik és Tökés nincs ott, akkor odasietett Tökésné ágya elé és a pisztolyt ráfogva pénzt követelt tőle. Amikor Tökésné a hálószobába nyíló ajtón keresztül az üzletbe ment, nem a pénzt kereste, hanem az utcára menekült és kiabált. Erre ő megijedt s a bundába burkolózva, hátrálva kiment a konyhába, ott a bundát ledobta magáról, a cipőt magához vette s a kerteken keresztül, a szomszéd kerítésén is átmászva, az utcára menekült. Útközben elveszített egy kis kulcesomót. Amikor hazament, a pisztolyt és a kést megmosta, a kést a helyére helyezte, a pisztolyt pedig a kert sarkába elásta. Mivel az is-

Új és újjáépített

ÍRÓGÉPEK

vásárlásánál forduljon a csendőr bizalommal

EURÓPA írógépvállalathoz

Budapest, Honvéd.u. 1 Szabadság-térsarok

KELLÉKEK! • KARBANTARTÁS! • JAVÍTÁS!

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező feltételek

A
magyar kir.
Csendőrség
állandó
szövetszállí-
tója és ruha-
készítője

táloban szokott aludni, távollétét szülei észre sem vették. Szüleit tervéről sem értesítette és később sem mondott nekik az esetről semmit.

A gyanúsított előadta még, hogy a cipőfolt és a lábnyom-öntvény összehasonlítása nagy hatással volt rá. Az volt az érzése, hogy mi már mindent tudunk, ezért nem is tagadott.

Államtitkárváltozás a belügyminiszteriumban.
Dr. Preszly Elemért november 5-én búcsúztatta, Dr. Mikecz Ödönt — az új politikai államtitkárt — pedig november 9-én üdvözölte a belügyminiszterium tisztviselő- és csendőrtiszti kara, élén a belügyminiszter úrral.

Az 1937. évi csendőrségi zsebkönyvet a megrendelési határidőn túl és közvetlenül a szerkesztőség-től sokan megrendelték. Bár ez körülményes munkatöbbletet jelent számunkra, mégis szeretnénk eleget tenni a megrendeléseknek, ezt azonban csak akkor vállalhatjuk, ha még legalább annyi közvetlen megrendelést kapunk, hogy a nyomdai példányszámrendelésünket érdemes legyen megfelelően kikerekíteni. Esetleges megrendeléseknél 2.50 P-t lapunk 25.342 sz. csekkszámájára bianco csekkapon kérünk befizetni, annak megemlékezésével, hogy a küldemény a zsebkönyvre befizetés. Nem vonatkozik ez természetesen azokra, akik a zsebkönyvet a gazdasági hivatalok útján rendelték meg. Azt is meg kell említenünk, hogy ez a mostani felszólításunk nem propaganda, mert a múltévinél is több megrendelést kaptunk s így mi csak szívességet akarunk tenni azoknak, akik valami oknál fogva a szokásos rendelésből kimaradtak, de a zsebkönyvre mégis igényt tartanak. Itt említjük meg, hogy a zsebkönyvben az **Öltözeti és Felszerelési Szabályzatot** fogjuk tárgyalni

ELŐLEGNÉLKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE
SEZLONOK TAKARÓVAL P 65-től
EBÉDLŐSZÖNYEGEK P 28-tól
Fotelágyak, paplanok, vasbútorok, futószőnyegek, fehérművásznak, ruhaszövetek. „Baross” Szőnyeg- és Kárpitosüzlet
Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz.
A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény!

az időközben megjelent helyesbítésekkel és egyéb változásokkal együtt.

Magyar csendőri és rendőri küldöttség utazott Lengyelországba. Szeptember 22-én — mint annak idején részletesen beszámoltunk róla — a magyar csendőrség és rendőrség megtekintésére és tanulmányozására Budapestre érkezett a lengyel államrendőrség főparancsnoka: **Zamorski Kordján** dandártábornok, **Kozolubski Julius**, **Plotnicki Jan** felügyelő, **Jakubiec József** és **Wasilewski Stanislaw** főbiztosok kíséretében. (A felügyelői rang ezredesnek, a főbiztosi rang őrnagynak felel meg). A lengyel küldöttség látogatását most a m. kir. csendőrség és m. kir. rendőrség viszonozza. A belügyminiszter úr Öngyméltósága öttagú küldöttséget jelt ki a látogatás viszonozására, amelynek tagjai: **Szűtsy Imre** ezredes, **Olchváry-Milvius Attila** őrnagy, **Szemerjay-Kovács Dénes** miniszteri tanácsos, **Ferenczy Tibor** budapesti főkapitány és **Sombor-Schweinitzer János** rendőrtanácsos. A küldöttség november hó 7-én indult el és négy napot tölt **Varsóban**, majd meglátogatják **Lengyelország** nagyobb városait is, ahol a lengyel rendőrség szervezetét tanulmányozza. A küldöttséget Varsóban a lengyel belügyminiszter fogadja először, utána a lengyel köztársaság elnökénél tesznek tisztelő látogatást, megtekintik a varsói főkapitányság épületét, azután koszorút helyeznek a háborúban elesett rendőrök emlékművére és résztvesznek azon az ünnepségen, amelyet a Pilsudsky marsall-téren rendeznek. A küldöttség megkoszorúzza az **Ismeretlen Katona** emlékművét, majd **Vilnába** utazik **Pilsudsky** marsall sírházához, azután **Báthori István** lengyel király és erdélyi fejedelem sírházához helyeznek koszorút. A látogatás végén a magyar vendégek résztvesznek azon az európai nevezetességű ünnepélyen, amikor a lengyel köztársasági elnök az egész lengyel nemzet ünnepése közben átadja **Rydz-Smigly** tábornoknak a marsallbotot.

Csendőrsírok látogatása és a hősi halottak iránti kegyelet. November 1-én a csendőrség kegyelettel adózott a hősök, valamint az elhalt csendőrök emlékének. Tiszti és legénységi küldöttség kereste fel a **Parkasréti**, a **Rákoskeresztúri** és a **Kerepesi** temetőben levő csendőrsírokat. November 1-én a **Rákoskeresztúri** hősi temetőben 16 óra 30 perckor gyászszozsolma volt, amelyen a csendőrséget tisztí és legénységi küldöttség képviselte. A csendőrség volt felügyelőinek sírjainál egész nap egy-egy altiszt állt kegyeletőrséget. November 2-án 9 órakor a Kapisztrán helyőrségi templomban a **Hősi Halottak** lelki üdvéért ünnepélyes gyászzistentiselet volt, melyen a csendőrség küldöttségileg képviseltette magát.

Közlekedési baleset. November 2-án 8 óra tájban a gödöllői műút Komló-kert kanyarulatánál, a mezőkövesdi közlekedési őrsről kivezényelt Sz.-419. rendszámú motorkerékpár, **Kiss Imre** törzsőrmester jv. és **Véghvári** csendőrgépjárművezetővel, eddig meg nem állapított okból, az út jobb oldali vaskorlátjának futott. Véghvári csendőrt lábtöréssel, **Kiss Imre** törzsőrmestert térdizületi tokszalag-szakadással a vármegyei és városi mentők a budapesti 8. sz. honvéd és közrendészeti helyőrségi kórházba szállították. Sérülésük súlyos, de nem életveszélyes. A kivizsgálás folyamatban van.

Országos Ruházati Intézet Rt.

Budapest, V. Eötvös tér 1. Telefon: 1-848-32, 1-404-10.

Mint a honvéd jóléti alaphoz tartozó vállalat, szállít 12 havi (dolmányt 24 havi) gh. levonás mellett: egyenruhát, polgári ruhát, fehérműt és minden felszerelést.

Vidéki megbízottak!

T Á M O G A S D A

Hangya

SZÖVETKEZETET, MERT EZZEL

magad és családod

JÓLÉTÉT MOZDÍTOD ELŐ

Állítólagos fegyverhasználat és bántalmazás. A dunaföldvári őrön november 1-én megjelent *Velics László* és *Ugodi Mihály* dunavecsei lakos és a következő feljelentést tette: Október 30-án este tehergépkocsin a villányi vásárra indultak. Fél 21 óra tájban Dunaföldvár határában, előttük mintegy 100 méternyi távolságban lengő lámpát vettek észre, de abban a hitben, hogy az lovaskocsit megvilágító lámpa lehet, Ugodi gépkocsivezető hangjelzést adott le és tovább haladtak. Mintegy 20–25 lépésnyire lehettek a fényforrástól, amikor gépkocsijukra egy lövést kaptak. Ekkor látták, hogy előttük két főből álló csendőrzár áll. Azonnal — a járó előtt mintegy 8–10 lépésnyire — megállottak. Megállás után a járó egyik tagja puskatussal és puszta kézzel bántalmazta mindkettőjüket, valamint a gépkocsin ülő *Velics Ferencet* és *Mejsic Imrét* is. A járó tagjainak előadása szerint útvonalportyázásuk közben a gépkocsi karjelzésükre nem akart megállni s emiatt ismételték. Ismétlés közben a járóvezető puskája véletlenül elsült. A lövedék a gépkocsin ülőket nem sértette meg. A kivizsgálás folyamatban van.

Dícséreték. *A m. kir. belügyminiszter úr dícsérő okirattal látta el a szombathelyi III. kerület állományába tartozó Szigeti Bálint* alhdgy.-t, a hosszú szolgálati ideje alatt a csendőrségi szolgálat minden ágazatában általában, de különösen az utolsó nyolc évben az őrsparancsnokképző iskolánál segédoktatói és szolgálatvezetői minőségben kifejtett igen hasznos és eredményes szolgálatait, valamint példás magatartásáért; *Révári János* alhdgy.-t, a hosszú csendőrségi szolgálat ideje alatt általában, de különösen szakaszparancsnoki minőségében kifejtett igen hasznos és eredményes szolgálatait, valamint példás magatartásáért; *Szita Gyula* thts.-t, hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt általában, de különösen az utolsó négy és fél évben a 3. nyomozó alosztálynál teljesített hasznos szolgálatait; *Zsigmond István* és *Szandafalvi Péter* szv. thts.-t, a hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt a gazdasági és számviteli szolgálat különböző ágazataiban kifejtett hasznos szolgálatait; a székesfehérvári II. kerület állományába tartozó *Székely Lajos* szv. thts.-t, a hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt a gazdasági és számviteli szolgálat különböző ágazataiban kifejtett hasznos szolgálatait; a budapesti I. kerület állományába tartozó *Puskás András* őrm.-t, a mátyásföldi repülőtérén különleges beosztásban teljesített igen értékes és hasznos szolgálatait. *A székesfehérvári II. kerület parancsnoka dícsérő okirattal látta el: Vig Imre* őrmestert, mert 10 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt példás magaviseletet tanúsított és hat fűrődínyen át a balatoni fürdőkülönítményeken, mint beosztott teljes odaadással, lankadatlan szorgalommal, — az átlagot jóval felülhaladó buzgalommal — igen eredményesen tevékenykedett. — *Nyilvánosan megdicsérte: Kertész Hermann* tőrm.-t, mert a balatoni fürdőkülönítményeken hét évi fűrődíny alatt teljesített fűrődíny szolgálatot. Az 1936. évi fűrődíny alatt pedig a mozgalmass balatonalmádi fürdőkülönítményen, mint különítményparancsnok helyettes, kötelességét fáradhatatlan odaadással és szorgalom-

mal teljesítette, a különítmény parancsnokát igen jól támogatta, alárendeltjeit igen helyes irányban vezette és oktatta. — *A pécsi IV. kerület parancsnoka dícsérő okirattal látta el: Abraham István, vitéz Balogh Mihály és Pocsai Mátás* I. thts.-t, mert a közbiztonsági szolgálat terén általában, különösen pedig alárendeltjeik oktatása, nevelése és fegyelmezése terén igen lelkiismeretesen tevékenykedtek, őrüket kiválóan mintaszerű rendben tartották és példaadó magaviseletet tanúsítottak. — *A szegedi V. kerület parancsnoka dícsérő okirattal látta el: Szabó Sándor* thts.-t, mert 1922–1926. években mint őrsparancsnok-helyettes, majd pedig 1928. évtől mint őrsparancsnok a fegyverneki őrön, különleges szolgálatát mindenkor hűséggel, lelkiismeretes odaadással és nagy pontossággal látta el és *Boga József* tőrm.-t, mert 28 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt különösen mint járóvezető, a közbiztonsági szolgálat terén mindenkor fáradhatatlan nagy szorgalommal és igen jó eredménnyel működött. *A m. kir. szegedi 5. honvéd vegyesdandár parancsnokság vezérkari főnöke dícsérő okirattal látta el: Palotai Lajos* thts.-t, a különleges szolgálatokkal kapcsolatos hasznos tevékenységéért.

Az Országos Tisztai Kaszinó közleményei. Könyvtár: A könyvtáratalkatási munkák október hó végével befejeződtek. A könyvkiadást november hó 3-án ismét megkezdjük. A könyvtárt az eddigi könyvkiadó szobával kibővítettük, az eddigi tanácsstermet kutató és dolgozó szobának rendeztük be, ami kizárólag a Kaszinó tagjainak mindig rendelkezésére áll. Bejárat a klubhelyiségeken át. A könyvkiadó szoba ezentúl a hátsó lépcsőházból nyílik. Az új könyvjegyzék november hóban a tagoknak 80 filléres árban rendelkezésre áll. A könyvjegyzékben időközben beállott változásokat a Kaszinó Lapban fogjuk közölni. **Vendéglő:** A Kaszinó-épület földszinti vendéglő helyiséget a „Belvárosi Söröző és Étterem kft.” vette bérbe. Bajtársi és egyéb összejövetelek céljaira külön rendelkezésre áll és kérjük tagjainkat, hogy ezt ilyen alkalomokra igénybe is vegyék. A vendéglő tagjainak az étel szerinti étel- és italárakból 10% kedvezményt nyújt. Egyenruhában megjelenő tagok számlájából fenti kedvezmény minden igazolás nélkül lesz levonva. Polgári öltözetben megjelenő tagjainkat kérjük, hogy a fizetés alkalmával kaszinótagsági, személyazonossági, vagy vasúti arcképes igazolványukat felmutatni szíveskedjenek, mely szintén jogosít a 10% kedvezményre. A kedvezmény igénybevétele a számlacédulán aláírással igazolandó. Ezenkívül a Kaszinó kapusánál 10%-os kedvezményes utalványfüzetek is kaphatók. Egy utalványfüzet 20 pengő értékű különböző összegű szelvényt tartalmaz, melynek ára 18 pengő. Tájékoztatásul közöljük, hogy jelenleg, a 10% kedvezmény levonása után, a nagy menü ára 1.35 pengő, a kis menü ára 1.20 P. **Az elnökség.**

Csendőrségi Közlöny 21. szám. Személyes ügyek. **Kormányzói elhatározások.** A **Kormányzó Úr** Ó **Főméltósága** Legfelsőbb elhatározásával elrendeli kegyeskedett, hogy **vitéz Szinai Szinay Béla** altábornagy a saját kérelmére megajtott felülvizsgálat eredménye alapján, mint szolgálat-

IRÓGÉPET
VÖRÖSVÁRY-TÓL.
MUZEUM-KÖRÚT 13. TELEFON.

A csendőrség tagjainak
kedvező fizetési
feltételek.
1-877-37.

Alku nélkül bútor
szabott áron:
NAGY ZSIGMOND
VI., Lázár ucca 3.
Árak a bútoron.

A magyar kir. csendőrtiszt és altiszt kar kipróbált megbízható bevásárlási helye a

TRIBON RUHÁZATI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14. SZÁM

hol az összes egyenruházati, továbbá női-, férfi- és gyermekruházati cikkek és lakberendezési textilárúk a legnagyobb választékban kaphatók

Mérsékelt árak. — Megbízható minőség.
Pontos kiszolgálás. — Legkedvezőbb
fizetési feltételek.

TELEFON: 1-312-97, 1-392-85.

képtelen és Bánházy József alezredes, mint rokkant, mindennemű szolgálatra alkalmatlan, nyugállományba helyeztessenek. — Miniszteri rendeletek. *Allandó nyugállományba helyezettek:* Csonka Imre, Lakatos Sámuel budapesti I. kerületbeli alhdgy., Hegyesi András budapesti I. kerületbeli thts., vitéz Kövi László szombathelyi III. kerületbeli thts., Fényi Pál miskolci VII. kerületbeli alhdgy. és Magyar József miskolci VII. kerületbeli thts. — *Névváltoztatás:* Zemen János prbeső, családi nevét belügyminiszteri engedéllyel „Temesi”-re változtatta. — Szabályrendeletek: A csendőrség elhelyezési kimutatásának helyesbítése. — Érvénytelenítés. Varga István IX. örm. részére a pécsi IV. kerületi parancsnokság által 1934 október 10-én ad 788/sgt. szám alatt kiállított és elvesztett szabadságolási igazolványát a pécsi IV. kerületi parancsnokság érvénytelenítette.

SZEMÉLYI HIREK.

Házasságot kötöttek: a pécsi IV. kerületben: Pusztai János törm. v. Mocskó Bertával Tiszabecsen és Gulyás András II. törm. Csáki Rebekával Kiskunmajsán.

Családi hírek. Született a pécsi IV. kerület állományába tartozó Lukács József törm.-nek Valéria Irén nevű leánya.

Halálozás. Zillich Pál ny. tiszthelyettes november 6-án 63 éves korában elhunyt. 8-án temették el Bácsalmáson. Halálát özvegye, gyermekei, unokái, barátai és bajtársai gyászolják.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kézírásos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási átésziszolásának és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja rá a kézirat oldalára piros íróval: „Szó szerinti közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel, kettes sortávolságra, kézírással pedig jól olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatatlan kéziratot nem foglalkozunk. A kéziratokban semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímzett és válaszleveggyel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ. Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételnek a szokásos tiszteletdíj ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnyomatni. A nyomdai korrektúrát mi végezzük, korrektúralevonatot csak kivételes esetben adunk. Szerzőink különnyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, V., Honvéd-utca 19.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének árszabása szerint köteles elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetekben; magánleveleket akkor sem írunk, ha a beküldő válaszleveggyel mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állo-

máshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levélre nem válaszolunk. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy beküldőik kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jeligéül legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy ötjegyű számot választani. Annak, aki jeligét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Kérdeklő kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrlekszikon” rovatban válaszolunk. Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei az előfizetési díj felét fizetik. Előfizetni csak legalább fél évre lehet. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. számú postatakarékpénztári csekk-számlájára befizetni. Címünk: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Böszörményi-út 21. szám.”

Hegyhát. A levélben jelzett rendelet iktatószáma nem 140.825.eln. VI. c. 1936., hanem 140.825/VI. c. 1936. Ön tévedett, ennek tulajdonítsa üzenetünket. Ami pedig kérdésre vonatkozik, az anyakönyvi lap másolatok csatolása nem az Ön dolga, hanem a parancsnokságé, amely az Ön okmányait őrzi.

33.333. A nekünk megírtakat vegye fel kérvényébe, amelyet kihallgatáson adjon elő. Ugy látjuk, hogy a kérvényhez okmányokat csatolni szükségtelen, de lehet, hogy előjáró parancsnoksága kívánni fogja egyik-másik indok okmánnyal való igazolását is. Bélyegilleték alá nem esik a kérvény, mert teljesen a katonai szolgálat különleges viszonyaiból eredő belszolgálati és fegyelmi okok miatt, előadott kérelem előjáró parancsnokságához kerül, ahol semmiféle kérelem nem bélyegköteles. Hogy is gondol erre? Hát még sohse adott elő kérelmet? A kérvény külalakja? Amikor első ízben engedélyezték kintlakását, kérelme külalakja más volt, mint amit a Csűsz. előírt? Most is csak az lehet.

Alsó Tisza. Az 1907. évi V. t.-c. (a mértékekről, ezek használatáról és ellenőrzéséről) 13. §. 3. és 4. pontja értelmében az idegen uszályok mérlegei használhatók a magyar állam területén is. Nem változtat a helyzeten, ha az idegen uszályt más idegen állam bérli.

77.777. 1. Igen, hadiárvának tekintik. 2. Az engedély megadásánál ezt külön bírálják el. Célszerű, ha a kivizsgálás után a hadiárva külön is kérvényezi a soron kívüli elintézt.

N. cső., Budapest. Adja be a kérvényét. Örparancsnoka részletes felvilágosítást ad a vonatkozó miniszteri rendeletekről, amelyek annyira világosak, hogy vitának semmi helye nincs. Tájékoztatást kap arról is, hogy mit tartalmazzon a kérvény szövege és hogy milyen okmányokat kell ahhoz csatolni. Ennek a rovatunknak az elején egyébként arra kérjük minden egyes számunkban olvasóinkat, hogy jeligét írjanak. Ön egész fiatal ember a testületnél, nem lesz baja abból, soha, ha figyelemmel olvassa testületünk lapját, mert annak minden sora az Ön és többi bajtársaink életével foglalkozik. Így fogja megtalálni az előbbi kérdésünket is, amit teljesíteni nem nehéz.

Dozmat. 1. Az 1935. évi április 25. előtt a csendőrséghez próbaszolgálatra felvett próbacsendőrök közül a szakaszvezetői rendfokozattal bírók ezt a rendfokozatot megtartották. Az ezután felvett és felveendő próbacsendőrök rendfokozati jelzése egyöntetűen a két (tizedesi) csillag, bármilyen rendfokozata volt a honvédségnél. Így rendelkezik a legénység előléptetésére vonatkozó rendelkezések II. Rész ad. 2. pontja. 2. Az eltávoztást több részletben is igénybe lehet venni. Ha a Szut. 578. pontja azt mondja, hogy két részletben is igénybe lehet venni, ezzel nem határt szab az igénybevételre, hanem

DUKESZ FERENC SZOMBATHELY (FŐTÉR)

Ékszerai a legszebbek. **Órái** Doxa, Alptine Omega stb. a legpontosabbak. **Árui** a legelősebbek. **Árui** a legmegbízhatóbbak. **A választéka** Dunántúlban a legnagyobb. Valódi ezüst és alpakka evőeszközökészletek és dísz tárgyak gyárilan. Speciális órajavító műhely. A m. kir. csendőrség tarjainak kedvezményes fiz. feltételek.

Ön által megszabott időre terjedő előlegnélküli hitel a m. kir. csendőrség m. t. tagjai részére.

Bátorok, sezlások, matracok és sodronyak, szőnyeg-árak, intő- és ebédőszőnyegek, dísz tárgyak és az összes vászonárak, abroszok, ágyneműdinasztok.

Vidékre árajánlatot mintákkal küldünk.

Lakásberendező vállalat, VI. Andrassy út 66

kiemeli, hogy a 24 órát nem kell feltétlenül elpocsékolni, ha nincs szükség rá. Az eltávozás ugyanis apró-cseprő ügyek elintézésére van megszabva, ezért nem is akarhatta az utasítás, hogy egy hónapban csak egyetlen alkalmat adjon az ily ügyek elintézésére.

Örhegy. Ha rendes napi betétet fizet, akkor tagja a közzgazdálkodásnak, ennél fogva a táskafelelem megilleti. Viszont, ha szabadságra megy, 20%-ot levonnak.

Bakony, Duna, Torda, Szikla. Türelmet kérünk, utána kell járnunk.

Ránk is gondolhatna valaki. Egyelőre csak annyit üzenünk: gondolnak önökre is azok, akiknek ez a kötelességük. Türelmet kérünk, különben utanjárunk a kérésének.

Járőrvezető. Talán a csendőrség fennállása óta nem mondjuk és írjuk másként, mint: „X. Y. és N. N. csendőrök-ből állott járőr.” Pedig ez helytelen, németes szöfűzés és nem is hangzik jól. Helyesebb, magyarosabb így írni: „X. Y. és N. N. csendőrök alkotta járőr.” Vagy: „X. Y. őrmester és N. N. csendőr alkotta járőr.” Csak néhány hónapon át kell a fogalmazványokat így javítani és annyira megszokottá válik majd ez az új és helyes megjelölés, hogy emlékezni sem fognak az évtizedes helytelenségre.

Vitás. Lexikonválaszt adunk.

R. J. II. gy. thts. Lexikonban felelünk.

Vágyom Erdélyért. 1. A járőrnek nyomoznia kell a károsult után. Ha a tettessel a helyszínre megy, amint hogy jelen esetben oda kell mennie, megvan a károsult. Feltétlenül őrizetbe kell venni a lopott dolgot, ha a károsult egyelőre ismeretlen is. 2. Az oláh csendőrök fényképe nem érdeklő lapunk olvasói még akkor sem, ha olyan összevissza egyenruhában van is a járőr két tagja, amit egyébként itt megörökítettünk biztató összehasonlítással ránk nézve: járőrvezető fehér zubbony, lábszártekerces, bakancs, járórtárs khaki zubbony, eszima és a járőr két tagján más-másféle sapka. A magyar csendőr bizony kicsit jobban mutat.

55.555. 1. Lexikonban felelünk. 2. A helyi rendészeti ügyekről lapunk ezévi 3. lexikonválaszában írtunk. 3. Értelmetlen fogalmazásban írt kérdésére nem tudunk válaszolni. Ismételve meg röviden: mi és hol történt?

B. J. I. t. őrm. v. Lexikonban felelünk.

Gelse. A volt 301. honvéd gyalogezred iratait a szegedi népgondozó kirendeltségnél őrzik, természetesen csak töredékben, amit megmentettek.

Badaacsony. Az előléptetési rendelkezések szerint 1939 novemberben léptethető elő.

Szalai törzserőmester. Mi nem vállalkozhatunk nyugdíj-számításokra. Bizonyára valamelyik ismerőséről van szó. Kérdezze meg tőle, hogy a postánál talán nem számították be a katonai meg csendőrségi szolgálati idejét? Vagy más sérelem érte talán? Ha igen, akkor kérjen felvilágosítást onnan, ahonnan a nyugdíjat fizetik.

Abesszinia. Senki sem látta a keresztlevelet.

Tahí. A járőrvezető önálló elhatározásból is tarthat le. A Szut. megadja erre az irányelveket. A 10 perces lesek inkább figyelmesnek tekinthetők, mert a les természete és célja általában (Szut. 78. §) kizárja az ily rövid időt. Nem tűnik ki leveléből, hogy ugyanott tartotta-e ezeket is, mint ahol a les előírva volt. Megjegyezzük, hogy az ily rövid ideig tartó figyelések tulajdonképpen a portyázáshoz tartoznak, mert az csak természetes, hogy céljáváztatt az a portyázás, amelynél a járőr csak megy, megy és azt várja, hogy... lesz, ami lesz. Ellenben az a lelkiismeretes munka, amikor a portyázási idő bőséges kiszabattából ilyen 5–10 perceket kiszakít a járőr — figyelésre. A csőszkunyhónál, az akácsonál, a révnél, a hídnál stb., hogy ilyenformán nyugodtan jelenthesse bevonulását; nem észlelt semmit, ámbar ilyen szolgálatteljesítés során erre a nemleges jelentésre ritkán kerülhet sor. Az ilyen 10–10 percek az őrártat tartamához nem lehet hozzászámítani. Önnek ismerjük értelmes írásait, azért esodáljuk, hogy ezúttal hiányos volt a levele. Nővéreit sikerült elhelyeznie a

nyáron? Nem fog zaklatni, ha erről is tájékoztat bennünket, ne gondolja, hogy nem örülünk a hozzánkfordulók — örömeink.

Ibolya. Az esküvőn mindenki kifejezést ad az ünnepélyes alkalomnak azzal, hogy a ruháját is megváltogatja. A csendőr ugyanennek többek között azzal ad kifejezést, ha tollas kalapban esküszik. Ha más esküvőjén, de mint meghívott vagy násznagyként stb. jelenik meg, akkor is viseljen tollas kalapot.

Újítás. A Szut. 21. pontja megadja a feleletet.

Sárcipő. Az öltözeti táblázatban nincs tárgyalva a sárcipő használata, viszont a vonatkozó rendelet (11–1936. Cs. k.) érvényben van. Lapunk november 2-iki számában „Somlyó” jelige alatt írtunk erről a kérdésről. Megmondjuk őszintén, hogy jobban szeretnénk, ha többet nem kellene ezzel foglalkoznunk, mert nem tartjuk nagyon katonás viseletnek a sárcipőt.

Kékes. Ha nincs iskolai végzettsége, úgy az „A” mintájú igazolványra jogosult. A magán vizsgadíjak megtérítésére vonatkozó rendelet ma már érvénytelen.

1907. A legutolsó becslés az irányadó. Ha nem volt becslés az ön elvezénylésekor, de közben igen, ezt kell alapul venni, feltéve, ha az ön vagyonszerzését a közzgazdálkodás használta. (Cs. 20. Utasítás 17. p.)

1155. Címét előjegyeztük. Írja meg még egyszer, hogy melyik évfolyamú Cs. L-ra van szüksége: 1933-tól a folyó évig, vagy 1935-től vissza.

Helyes eljárás. A közzgazdálkodás nem köteles visszafizetni semmit. Azt ellenben megtehették volna a vendéglátó közzgazdálkodás tagjai, hogy a vitás 2 P 11 fillér erejéig — esetleg azon túl is — jó búcsúvacsorát esaptak volna a távozó vendégbajtárs tiszteletére. A gyomrunk kavarog, amikor ilyen utálatos állásfoglalásokról hallunk. Hát a csendőr nem tud gavallér lenni? Az ilyenek tanulhatnának azoktól, akik kint a tanyákon a szegénységükben is meg tudták őrizni a világhíres magyar vendégszeretetet és gavallériát.

Előfogad. Tessék elolvasni a 11/1934. évi Csendőrségi Lapokban vitéz Ásvány Mihály szds úr cikkét.

Szamos. 1. Aki vasvillát fog a végrehajtóra, valószínűleg nem azért teszi, hogy azt megmutassa csupán. Ha pedig még hozzá is teszi, hogy a kutyához hasonlóan üti le azzal a végrehajtót, akkor ott már igazán nem lehet kétség a szándéka felől. Ez pedig a Btk. szerint büntetendő. Hivatalból. A végrehajtó kívánsága, hogy ne jelentse fel a gazdát, teljesíthetetlen! Téved, illetve rosszul tudja, mert ez a cselekmény nem a Kih. Btk. 41. §-ába ütköző kihágás, hanem az 1914. évi XL. t.-c. 2. §. 2. bekezdése szerint minősülő hatóság elleni erőszak büntette. 2. Természetes, hogy fel kell jelenteni az apát a becsületsértés miatt. 3. Pontosan nem tudjuk. Ha körülbelül jelöljük meg a megjelenés idejét, az Önt nem nyugtatja meg, azért inkább nem mondjuk ezt se.

Járőr eligazítás. Igaza van, sajtóhiba történt az ideny-szolgálati teendőkről kiadott táblázatban, mert a 2. oldal „hónapok” rovatában október fel van cserélve novemberrel.

Szebb jövő 35. Adjön be kérvényt visszavétele ügyében a Belügyminiszter Úrhoz (VI. c. oszt.). A nyilvántartó gazdasági hivatalhoz nyújtsa be. Csatolni nem kell semmit. Ugyanazokat kell a kérvényben megírni a személyi körülményeiről, mint amelyeket nekünk írt.

Regéc. 1. A Palladis R. T.-nál megszerezhető. A B–13. Ut. már nincs érvényben. Nem is lehet természetesen kapni. A Cs. 3.-hoz utasítás a Pallas nyomdában (Budapest, V. ker., Honvéd-u. 10) kapható. 2. Az 1931–102. lexikonválaszban tájékoztatást adtunk a kérdésről.

B. J. fhdgy. Keszthely. Vitéz Farkas András nyugállományú alezredes címe: Baja, Baros-utca 10.

Újrendszerű butorhitel!

A magyar kir. csendőrség tagjai lakásukat berendezhetik.

Váltó és előleg nélkül 30 egyenlő havi részletre,

vagyis minden 100 pengő után 3.33 pengő részletre. Egy éven belüli törlesztésnél a kamatokat visszatérítjük.

**KARDOS TESTVÉREK
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI UTCA 18. SZÁM.**

Férfi és női szövetek, seíymek, mosó ruhaanyagok

Kész fehérneműk és harisnyák olcsón beszerezhető a m. kir. csendőrség tagjai részére

WEINBERGER és FELEDI Budapest,

IV, Ferenc József rakpart 1. Dunapart.

Fióküzlet Várház körút 6. sz. (Részle/fizetésre is.)

Mint közlegény a vérmezőkön.

(Regény.)

(22)

Írta: SÓLYOMVARI MIHALY.

Ötödik napja, hogy itt vagyunk. Már ismét élénk ágyútűz mindkét részről. Csak most, ahonnét a tüzeink lönek, nótaszó is hangzik, mintha csak odahaza a mezőn kapálnának.

Bementem Noventa városába egy kissé szétnézni, mit lehet rekvirálni. A várost már erősen lövik az olaszok. De ez nem riaszt minket vissza. Egyik elhagyott üzletben egy félzsák barnára füstölt marhasót találtam. Rögtön felismertem. Örömmel cipeltem a századhoz. Itt megmostuk és fehér lett. Mindenki kapott pár kanállal. A többi a szakácsoknak adtuk, hogy ne hozzanak sótalan levest, gulyást.

Most már tudtuk, hogy tovább alig megyünk. Az olaszok megerősödtek a Piave-parton. Na meg a mi nehéz tüzésünk is lemaradt a folyók körül. Nem tudtak jönni a felrobbantott hidakon. November 16-án hajnalban a Piave partjához marsoltunk. Az én zászlóaljam Noventa várostól közvetlen balra foglalt állást, a vasúti hídtól egy kilométeres vonalon.

Hozzáfogtunk a lövészárókásához a kilenc méter magas és hat méter széles töltésen, amelynek alja vagy harminc méter széles. Hatalmas egy töltés. Az olaszok is a túlsó parton erősen dolgoztak az állásaik erősítésén. A túlsó parton jobbról egy templom tornya látszik ide, pár kilométerről. Pár száz méterre tőlem a felrobbantott vasúti híd erős vasgerendázata leesve a folyóba. A legénység a töltés mellé épült szétszórt házakban tanyázott éjjelenként.

Az én századom három ilyen házat foglalt le. A civilek már mind elmenekültek, itthagya a sok bort. A mi házainkban is vagy kétszáz hektolitert. Egyik házban egy vad bika is maradt elhagyatottan. Most mi ettünk tovább, hogy ha kell, jó pörkölt legyen belőle. A legénység most jókedvvel dolgozott az újonnan épült lövészárkokon. Pár nap alatt már a töltés tetején embermagasságú mély árok szaladt végig. A töltés mögött kukoricaföldek és szőlőkertek.

Az olaszok most már ismét kezdenek legénykedni. Állandóan löttek bennünket, mindenféle fegyvernemből. A tüzésük is folyton szaporodott. A fene tudja elgondolni, honnét szedték össze a sok ágyút. Hisz az utakon elhagytak mielőttünk is pár százat. Úgy vettük észre, hogy a túloldal tele van ismét tüzéséggel. Most már ismét gondoskodni kell erősebb földőzékéről, hiszen a házakból előbb-utóbb kifüstölnek bennünket. Nap nap után erősebben lövöldözi a

környéken lévő házakat, ahonnét, ha egy kis esőnd van, nótaszót hallanak.

Nincs nap, hogy valamelyik házba be nem talál. Ilyenkor van futás a töltéshez. Pedig itt sem oly biztos a hely a nagy ívben. Különösen mihozzánk lö oldalról erősen az olasz tüzéség. Eleinte azt hittük, hogy a mi tüzeink lönek tévesen, de egy-két nap alatt már láttuk, hogy mi tévedtünk a terep felismerésében. Jobbról a folyó hátrakanyarodott vagy két kilométert. Innen löttek hozzánk oldalról. Jobban mondván hátulról.

— Na fiúk, itt megint nem lesz nevetnivalónk.

Balról tőlünk egy kilométerre a 48-asok zárkóztak. Ezek és a mi balszárnnyunk mögött egy hatalmas, húsz holdnyi nagyságú szőlőkert terült el. A dús termése már messziről jelezte feketéllő színével, hogy szüretre vár. A gazdája, úgylátszik, nagyon jószívű ember lehetett, hogy itthagya nekünk. A bakatársaság nem is volt rest, mert már az első napokban hozzálátott a szedéshez. Nagy sátorlapokkal cipelték szét a rajok az állásokhoz a gyönyörű öregszemű szőlőt.

December 5-én, gyönyörű, szép, napsütéses időben én is elmentem, hogy megnézzem az agyondiesért kertet. Fogtam a sátorlapot, hogy valamit hozzak én is. Az olaszok is most csendesen viselték magukat. Tizenöt perc alatt már a hatalmas szőlőkertben járkáltam. Nem győztem csodálkozni, hiszen mifelénk ilyet még sosem láttam. Az egész szőlőkert három-négy méter magas, lugasszerű kert. A sorok közei egy és fél méter, a tőkék néhol karvastagságúak, indáik a lécezetre szépen, gondosan ki vannak feszítve. A tetején lugasszerűen egybefonódva. A szőlő mintha reá volna sávozva, sűrű, tömött, hatalmas fejek sorakoztak egymás mellé. De milyen fejek! Talán némelyik példány még öt kilós is van, amelynek szára újjnyi vastag. Egy ilyen fejen még a fürtök is erősebbek, nagyobbak, mint nálunk a legszebb fej.

A gyönyörű szőlőkert nézegetése annyira lenyűgözött, hogy csaknem elfeledtem szedni. Egyik helyen mégis leterítettem a sátorlapot. Vigyázva, mint otthon, metéltem le a szebbnél-szebb fejeket. Már egy nagy kosárra való hevert a sátorlapon, midőn a esősz löni kezdett. De nem ám holmi régi, sörötes mordálllyal. Egyszerre tíz-tizenkét ágyúból. Úgy látszik, a esősz mégis csak látott engem. Mert ép a közelemben pukadtak szét a srappellek.

Gyorsan kerestem valami menedéket. De bizony itt nem akadt az egyenes talajon. A szőlőtőkék meg nem nyújtottak menedéket. Hamarosan összekaptam a sátorlap végeit és futva igyekeztem menekülni az éber esősz elől. A fene egye meg a szemét, ez igen jól látott, mert még futomban is erősen sörétezett. Az öregszemű sörétek csak úgy tépték le a gyönyörű szőlőt. De bizony én most, ha a lábam alá került, rátapostam. Ahogy csak bírtam, szaladtam, hogy a kétszáz méternyire lévő töltéshez érjek. Csak úgy fűcsögött az öreg ólom körülöttem.

Lihegve értem szerencsésen a súlyos teherrel a védett helyre. Csak midőn kifújtam magam, szidtam a esősz szemét és kezeit. Nem is mentem el többet szőlőt szedni oly messze a töltéstől. Hiszen ritka nap volt anélkül, hogy valakit meg ne löttek volna. Na, gondoltam, ha hazakerülök, javasolni fogom az előjáráságnál, hogy ilyen esősz fogadjanak. Akkor bizonyára nem lopnak. Társaim nevetve fogadtak a finom csémegével, amely most egy kissé megtörött. Egyik is, másik is mondja, hogy már őt is megkergették.

A következő napokban mindig másik ment el, míg meg nem úntuk az alapos hasmenéstől. A menázi is kezdett már rossz lenni és szűkebb keretek közé szorítva kaptuk. Mintha most már megint jó volna egy kis koplalás a jó napok után. Kenyeret most már csak nyolcan kaptunk egy egészét. De azt is néha esájkávoi vagy marékka mérték szét, mivel a dohos kukorica szétment. Húsból is oly kicsi darabot adtak, hogy egy fekete rigó sem fűtyölne tőle.

Ha órára, ékszerre, alpakka evőkészletre van szüksége, kérjen költségmentes bemutatót. Óráimért, ékszereimért legmeszsebbmenő jóállást vállallok.

Alapítottat: 1875.

NEUBART SÁNDOR
órás és ékszerész. Oklevéllel kitüntetett órásmester
SZÉKESFEHÉRVÁR/NÁDOR-U. 23.

Különleges fizetési kedvezmény a m. kir. csendőrség tagjai részére.
Egyes bútorok és teljes berendezések. Szőnyegforrás. Ebéd- és italószőnyegek, szelönok, paplanok stb. Ágynemű és fehérnemű vásznak. Női és férfi divatszövetek.
12, 18, 24 havi előleg nélküli részletfizetésre
LAKÁSBERENDEZŐ-nél Budapest, VI, László Ferenc-tér 5. sz. Telefon: 1-271-77
Mintaárjegyzéket és modellárjegyzéket küldünk huzatmintákkal

De azért mi még nem koplaltunk. Hol innét, hol onnét valamit rekviráltunk, hiszen még a töltésünk mögötti házban etettük a bolond bikát is. Egyik nap erre is sor került. A szakácsok már fentek rá a fogukat. Hiszen nem tudtak mit főzni. Délután le is lőttük az istállóban, nehogy a másik századoktól a szemünkre kenjék. A nagy bika most pár napig lakodalmi ebédet adott.

Mi nappal mindig a házban kotyvasztottunk valamit. Hisz a baka valamit mindig főzött. Egyik nap is a ház konyháján sürgött-forgott vagy húsz baka, — köztük én is — hogy egy palmanovai konzervát melegítsek. A töltéstől alig húsz méterre lévő ház kéménye vígan füstölgött. Belül jó hangulat a boroskorsók körül. A Szücs és társai taktusra fűjték a jó magyar dalokat.

Egyszer csak egy közeli robbanás a magasban a ház fölé. Tudtuk, hogy srappell, de ki törődött volna vele. Hisz már két hete lessük, hogy lődöz mindig a ház körül, de el sosem találta a magas töltés miatt. De most mintha élesebben robbannának a srappellök. Egyik figyelmezteti a félkeréken álló bajtársakat. Csak hadd löjjön, felelik rá.

En magam sem sokat törődtem velük, mert azt hittem, hogy a töltéstől nem tudnak belőni a házba. Már vagy harminc darab srappell robbant a ház körül. A félnotás legények vígan fűjték a jó hazai dalokat. Egyszer csak egy hatalmas csattanás és sűrű por, füst és erős zuhogás a konyhára közibénk. A nótá rögtön elcsendesült. Helyébe a jajgatás, kiabálás, mire a másik szobába menekültem, már beütközött a másik gránát.

De ép az ajtó felé dült le a fal a konyhán. Erre most nem lehet menekülni. A bennszorultak a magas ablakokon bújkáltak ki, hogy a szabadban legyenek. En végigszaladtam a hosszú épületen a sok helyiségbe nyíló folyosón. Mire végigérttem a töltésről visszaneéztem, már romhalmaz volt az épület túlsó része, ahol a konyha volt. Néhányan még most is menekültek. Az olaszok most örülten lőtték a házat. Csak úgy ropogott, úgy vertek bele a gránátok, de csak a túlsó felébe.

Egy óra múlva ismét csend lett. A háznak csak a fele állt épen, úgy húsz méter hosszú romokban hevert. Mi közülünk két könnyebb sebesült lett. Egy órai csend után mentünk megnézni, mit művelt az olasz. Mert a bakának azt látni kell, ha közben újra belegránátóznak is. A konyhának csak egy kis része maradt épen, egy ablakkal. Ezen bújtak be, hogy elhozzák az elhagyott csajkákat a még ép tűzhelyről. A nagy fönött korszók is széjjeltörve. Tartalmukat a száraz malteres por issza.

Pár nap múlva már a jó világnak vége. A szakácsok csak ricsétet tudnak főzni. Kenyér nincs, pár napig. A bakatársam már ismét éhes. Csak bort iszik egész nap és a kukoricaföldet lészkál. Szedegeti az elhagyott kis fejeket és a lehullt szemeket. Ha egy-két marékra való kukorica van, már rotyog a tűzön. De nem is hiszi, aki nem próbálta, hogy a főtt kukorica milyen jó. Nem hiába tömik ezzel nálunk a ludat is, hogy kővér legyen.

Mivel kenyeret nem kaptunk, én is lészkáltam egy jó csajkával, hogy a palmanovai zsíros konzerva mellett a kenyeret pótoljam. Hiszen konzervám még volt elég. A hátizsá-

kom még félig van. Eddig spóroltam, hiszen a tapasztalat már rég megvolt. Dinom-dánom után a szánom-bánom. Most is úgy lett. Az éhes bajtársainnak szinte a nyáluk csurgott, amint lesték a finom konzervákat. Néha, néha, hol az egyiknek, hol a másiknak egyet-egyet adtam. Különösen annak adtam, akinek valami oknál fogva nem sikerült a lészkálás. De a hátizsákom azért sosem mertem magára hagyni. Mert szép dolog a katonabecseület, de mi köze annak a konzervához?

Borunk volt még elég. Naponta pár literet fogyasztottunk fejenként. Pár hétig tartott ez az állapot, míg végre javult ugra a koszt is.

Most már a legénység is megszokta a bort. Berugottat nem is lehetett látni. Nem úgy, mint mikor idejöttünk.

Időközben be-be látogattunk Noventa városába is. Sokféle holmit hordtunk össze a földözékbe. Finom paplanokkal takaródtunk. A falakat belül rózsás cifra ruhaanyaggal tapétáztuk. Sokszor gondoltam rá, hogy de jó volna otthon pár vég belőle az én aranyos feleségemnek és a kicsikének. De hazaküldeni tilos volt. Így a sok holmi ott pusztult a töltés mellett az esőben, sárban.

A hadnagy úrnak is csináltunk egy kis kedves földözéket. Úgy, hogy mikor készen volt, azt mondta:

— Na fiúk, a szobám többet ér, mit otthon

Újból figyelni kellett a műszeres fegyverrel, mert már megint igen vakmerőek lettek az olaszok. Ezen nem is esdálkoztam, hiszen a Piáve folyó köztünk van. Most nincsenek oly közel, mint Görz előtt. Most nem lehet olyan könnyen elkergetni őket. Hol egyik, hol másik veszélyes posztra mentem. Az olaszok a túlsó parton szintén a magas töltésben sáncolták el magukat, úgy háromszáz méterre. A víz és a két töltés közt nagy árterület, ahol az ötven-hatvan méter széles víz folyt sebesen.

A vízfolyás mindkét partján előretolt állások. Úgy a mi, mint az olaszok részéről. Ezekről az előretolt állásokról lődöztek erősen a mi őreinkre nem kis eredménnyel. Néhány ilyen makaesul lövöldözött már elintéztem.

A negyedik nap a híd felé kellett mennem egy helyre, ahol az összes őrszemeket fejbe lődözték. Itt az ártér nagyon összeszűkült. Így az olaszok a töltéshez is nagyon közel voltak. Megmutatják a veszélyes helyet, ahonnan lövöldöznek. A legóvatosabban kémlelem az olaszokat a homokzsákok között lévő lyukon. Bárhogy is vigyáztam, mégis észrevették, honnét kukucskálok. Egy élesebb csattanás és a fejemen hatalmas ütés. A szemem tele homokkal. A fejemen éles fájdalmat érzek.

Lehúzódtam az árokba, hogy megtudjam, mi történt velem. Az erős ütéstől és a homoktól erősen könnyező szemekkel nézem a kezemet, hogy nem véres-e, midőn tapogatom az ütés helyét. Levettem a félrekapott acélsisakot, úgy vizsgálom magam. De vér, az sehol. Pedig úgy lángol, sajog. Csak pár pere alatt látom, mi történt.

(Folytatjuk.)

Kerékpárok. varrógépek. óra, ékszer. ajándék tárgyak

alkatrészek megbízható minőségben, versenyképes áron, kedvező fizetési feltételek mellett

Diadal Áruház Svájci-Óraház Budapest,

VII, Thököly-út 26. A csendőrség megbízható bevásárlási forrása.

ÍRÓGÉP

új és újjáépített hordozható és nagy irodai írógépek

HUNGÁRIA és RHEINMETALL

hordozható írógépek tökéletes kivitelben, messzemenő jótállással

FORBÁTH és RÉVÉSZ

Budapest, V., Bálvány-u. 26. — Tel.: 1-102-19

A m. kir. csendőrség tagjainak árendmenny és kedvező fizetési feltételek

PALLADIS RT. új üzlethelyisége

szemben a régi helyiséggel

Akadémia-utca és Géza-utca sarok (V., Géza-utca 2. szám alatt, udvar)

Ki a leggyorsabb gépiró?

(Pályázat.)

Pályázatot hirdetünk ama bajtársaink számára, akik a leggyorsabban tudnak írógépen írni. Feltételünk a következők:

1. Aki a pályázaton részt akar venni, kérje fel két bajtársát, hogy pályázatánál az alábbiak szerint tanuként szerepeljenek.

2. A pályázó a két tanu jelenlétében helyezzen be egy régi nagyságú felív fogalmazópapírt az írógépbe. Az egyik tanu vegye ki a zsebóráját és mikor a másodpercmutató a 60-as számjegyen van, „Rajta!” szóval adja meg a jelt az írás megkezdésére.

3. A megadott jelre a másik tanu kezdjen el diktálni a Szut. 72. pontjától kezdve olyan ütemben, ahogy a pályázó kívánja, a pályázó pedig írja a diktált szöveget kettes sortávolsággal, olyan gyorsan, ahogy tudja.

4. Az írás pontosan három percig tartson. Mikor tehát a másodpercmutató harmadszor kerül a 60-as számra, az első tanu „Állj” szóval jelzi az írás befejezését.

5. Az írás befejezése után a tanuk a pályázatot elveszik a pályázótól, a legutolsó két szót, amit leírt tintával bekeretezik s azután a pályázatot mindhárman aláírják, megjegyezve, hogy ki volt a pályázó és kik a tanuk.

6. A másolásban előforduló helyesírási hibákat hibapontnak számítjuk, a pályázaton tehát utólag semmit sem szabad javítani, hanem azt azonnal borítékba kell tenni és postára kell adni. Írás közben törölni és javítani szabad ugyan, de az ezáltal keletkezett idővesztés a három percnél időbe becsúszhat.

7. A helyesírás mellett a gépirás külalakja is számít, a betűknek tehát egyenleteseknek kell lenniök, nem szabad, hogy egyes betűk erősebben legyenek leütve, mint mások, mert ez az írást csunya

tarkává teszi. A szép gépirás olyan, mint a nyomtatás: minden betűje egyenletes, az egész írás pedig nyugodt, tetszetős benyomást kelt. A szöveget tisztázatlan alakban kell írni s egészen fent, a papír felső szélétől kb. 3 cm-nyire kell — címzés nélkül — elkezdeni. A bekezdéseket be kell tartani.

Ha a szöveg a következő oldalra átkerül, a papír megfordításával és újra behelyezésével eltöltött idő a három percbe szintén beszámít.

Pályázatot csak a csendőrség legénységi egyenitől fogadunk el. Határidő december 15. Az eredményt az 1937 január 1-i számunkban közöljük. A három legjobb pályázatot értékes, szép jutalomtárggyal díjazzuk.

Kinek van szép írása?

címmel legutóbbi számunkban pályázatot hirdettünk. A szöveg 3. bekezdésének az első sorát a nyomdában másik sorral eserítették fel, megzavarva ezzel az egész pályázat érthetőségét. A 3. bekezdés első sora helyesen a következő: „A pályázathoz csatolni kell a pályázónak valami olyan”. A pályázat határidejét emiatt a nyomdahiba miatt december 15-ig meghosszabbítjuk s az eredményt az 1937 január 1-i számunkban fogjuk közölni.

Ki mit olvas naponta?

(Pályázat.)

Ezekben az időkben jóformán minden napnak megvan a maga nagyobb, sokszor rendkívüli horderejű eseménye. Ezért van az, hogy még olyanok is rendszeresen olvassák a napilapokat, akik azelőtt újságot nem is láttak, hanem csak mások elbeszéléséből értesültek időnként a világ eseményeiről. Azt is tudjuk továbbá, hogy az ember az újságolvasásban is a megszokás rabja. Hozzászokik a maga újságjához s azon túl már csak annak hisz, más újságot nem is vesz szívesen a kezébe.

Akik ezen a pályázatunkon részt akarnak venni, írják meg nekünk, hogy melyik napilapot olvassák rendszeresen? Írják meg azt is, hogy miért éppen azt a lapot olvassák és nem más? Mi az, melyik rovat, vagy rész, ami az újságban naponként leginkább érdekli a pályázót?

A legérdekesebb beszámolót értékes és szép jutalomtárggyal díjazzuk. Határidő december 15., az eredményt a január 1-i számunkban fogjuk közölni.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

MOHÁCSY LAJOS százados.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest,
V., Honvéd-utca 10. — Felelős: Györy Aladár igazgató.

MOLNÁR ARTUR

villanyszerelő és
műszerész Pécs, Széchenyi-tér 15.
TAKARÉKOSÁGI HITELKÖNYVECSKÉRE
VÁSÁROLHATÓ. A csendőrség megbízható bevásárlási forrása

ÍRÓGÉPET

a magyar kir. csendőrség tagjai a legelőnyösebben
vásárolhatnak kedvező fizetési feltételek mellett:

GALLICZA GYULA

írógép-üzem, Budapest, V. ker., Zrínyi-utca 16. szám.
Az összes rendszerű írógépek nagy raktára. — Széles körű javítóműhely. —
Elsőrendű írógép-szalag.

Két évtizede szállítunk a legnagyobb
megelégedésre a csendőrségnek.

Pártoljuk a magyar ipart!

STANDARD, TELEFUNKEN, PHILIPS, ORION stb. rádiók, hang-
szórók rádióalkatrészek, gramofonok, gramofonlemezek és
csillárok állandó nagy raktára.

A magyar királyi csendőrség tagjainak
igen kedvező fizetési feltételek.

DÉNES TESTVÉREK RT.

rádió és villamossági nagykereskedők

Budapest, VI., Teréz-körút 26. sz.

Telefon: 1-135-76.

Műfogakat,

ragásra és esztétikailag is tökéletesek, a m. kir. csendőrség tagjainak
foganként 4.—P.-ért készítünk elsőrendű anyagokból 5 évi jóállással.

Műfogászat

VII., Hernád-utca 14., földszint
Keleti pályaudvar közelében.